مولېنيس وزارتي

پشه‌يي

۵ منگل صنف

چاپس سال: ۱۳۹۹ هـ. ش

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی — دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې — هر بچی يې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی — د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو — د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي — پاميريان، نورستانيان
براهوي دي، قزلباش دي — هم ايماق، هم پشه يان
دا هېواد به تل ځليږي — لکه لمر پر شنه آسمان
په سينه کې د آسيا به — لکه زړه وي جاويدان
نوم د حق مو دی رهبر — وايو الله اکبر وايو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

مولېنيس وزارتي

پشه یی

۵منگل صنف

چاپس سال: ۱۳۹۹ هـ . ش.

کتبس مشخصتي

مضمون: پشه‌یي

مؤلفین: تعلیمي نصابس پشه‌یي دیپارتمنتستا درسي کتابېلاینا مؤلفین

ایدت کېکالي: تعلیمي نصابس پشه‌یي دیپارتمنتستا درسي کتابېلاینا مؤلفین

صنف: پنجمنگل (۵)

متنس جبه: پشه‌یي

انکشاف دېکالا: تعلیمي نصابس وشیک او درسي کتابېلاینا تألیفس گڼ ریاست

چرگن کېکالا: مولېني وزارتس ارتباط او عامه مولوېنیس ریاستي

چاپ سال: ۱۳۹۹ هجري شمسي

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

مولېنـي وزيرس پيغمي

اقرأ باسم ربک

گڼ او مهربان الله ﷻ س حمد او شکرستا ادا کېييکس، گه امه آنتې زنده گي بخشويی سې، او پړيک او لککس گڼ نعمت اودأی ونتوان کېويا آمان، او الله ﷻ س پچوالا پيغمبر حضرت محمد ﷺ گه الهي پروالا پيغام تي که (پړيک) سې، درود ماکس. کورکم گه چېنې تاړا سې، ۱۳۹۷ هجري شمسي سال مولېنيس سال نامېدې مسمی بيک. ميسي خاترې اما بيی بايوي وطنستن لړېني او وړلېنيس نظمي اساسی بدلېني او تحولتنا شاهدي تې؛ لړيکالا، يادهکېکالا، کتاب، مکتب، ادارا او والدينس شورا، افغانستان مولېنيس نظمستا شه اساسي عناصر باين گورېگا، گه لړېني او وړلېنيس وشيک او پوړاپېني کوچه مهم نقش دارا. انخول مهم گالا گوچه افغانستان مولېني وزارتس ډشتلگريس مقام، وطنس لړېني او وړلېنيس نظامستا رشد او وشيک شاړان کوچه اساسي تغييرتنا اچيک کوچه متعهد سې.

ميسي خاترې تعليمي نصابس اصلاح او وشېکي مهم اولويتېلايه اودای سن. مندو رکم مکتب، مدرسا او جم دولتي او خصوصي تعليمي نهادېلايه کوچه، درسي کتابېلاينا محتوا، کيفيت او توزېع آنتې پامپړي مولېني وزارتس ڵمېلاينا سرييکه جای دارا. امه باور داراگس، گه باکيفيت درسي کتاب داريک دې اوړتا، لړېني او وړلېنيس اساسي هدفېلاينې پوله نه باکمان.

اوچېوي هدفېلاينې پوليک او بکار تعليمي نظام منجه اچيک خاترې، اکالي نسلس وړلېکالي حيثېدې، وطنس چېکه اڇ وتلېکالي لړېکالي، استادان او مسلکی مديرنه اودای بو احترمېدې اېړاکم، گه بالکولنې درسي کتابېلاينا تدريس، او محتواس گړېني کوچه، هيچ رکم کوششې مه پچه کدن، او اي فعال او ديني، ملي او انتقادي تفکر پلا سنهوي نسلس وړلېني کوچه، کوشش کن. هر دواس تعهدس نونگا کېک او مسؤوليت منکس حس پلا، امِه نيتېدې پړنې آنجودن، گه نن دواسې بيی بايوي ياده کېکالي وکا اکالا کوچه، پوړا پېوا افغانستانس معماران، او جامعاس متمدن او موثر تکاليا تن.

مندو رکم بکار او بيی بايوي ياده کېکالې اودای، گه وطنس ارزشوتي سرماييی آن، اېړاکم، تا فرصت اودای نپا گورن او ياده کنېيس پروسا کوچه کنجکاو، زيرک او فعال وانټ گورېکالې پيري، او لړيکالاس احترام پلا، لړيکالا اودای بکار او موثر استفادا کن.

آخر کوچه لړېني او وړلېنيس جم مولېکالي او تعليمي نصابس مسلکی همکارنه اودای، گه امِه کتبس لکيک او آمادا کېک کوچه بو کوشش کېويا سن، منيک کاکم، او گن اللهﷻ دربار اودای مې آنتې امِه پاک او انسان جوپېکالي پندې کوچه کاميابيا اېړاکم.

معياري او پوړا پيوا مولېنيس نظام او انخول آباد او پوړا پيوا افغانستان آرزويدې گه خلکي تانکواک، مولېکالي او آسودا تې.

مولېنيس وزير

دکتور محمد ميرويس بلخی

فهرست

الله جل جلاله

هدف: یاده کېکالي متنې سمکه پړدن، لکدن او تیس مفهومستا پیندن.
کلمایه سم تلفظ کې بادن او الله تعالاس واحد ذاتستا پیندن.

اوکتپلا:

– اوړي عکس کوچه کو لشېدا؟
– امه هر لمې کي نامېدي شروع کېییمان؟

الله تعالی بو گڼ ذات آس. کومې گه دنیا کوچه لشن بگا، چې الله پاکس پېدا کېویا آین. چې مخلوق آنتې روزي پولېکالا آس.

کووات گه الله ﷻ چې مخلوقاته کوچای، انسانان عقل او صلاحیت دېویا آیـــن، درکار شې گه بندگان الله ﷻ س امرستا جایه کدن. که چودې الله تعـــالی کـــدنا خلاف کمې ڵام کې، گناهکار بگا.

هر بندا آنتې درکارشې گه الله پاکس، فرمنستا اطاعتي کې او هر جایه او هر دنـــه تیس امرستا جایه کدن.

پړانس موتي مقصدي:

بندگان او چې دنیا الله پاکس پېدا کېویی شې. کمې به کې نه بیا گه الله ﷻ امر دې خلاف ڵام کـــې، مـــي خاترې گه سه بندا بو مشکله پلا دورندور بگا، درکار شې گه چې بندگان الله تعالاس امرستا اطاعتي کن.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې اي جني پړدن او معناکدن.

متنې گروېی پړدن او تانک معلومتي الله تعالی بارایه هر گروپس اي اي جني صنف پوړه کددن.

یاده کېکالي اکوړې اوکتنې جواب دن:

- ✓ ابمه کیس پیدا کیویا آیدا؟
- ✓ چې دنیا کیس پیداکېویی شې؟
- ✓ کمې گه الله تعالی امر دې خلاف ڵام کې، کو پلا دورندور بگا؟
- ✓ یاده کېکالي اوته موضوع بارایه گه لرېکالا گرای انتخاب بوي شې محاورا کن،کومې شی شره گه نه مولیاتن، لرېکالا اودای اوکت کن.

یاده کېکالي اکوړې جملاینا خالي جاینستا مناسب کلمایه دې پوردن.

کـــه چـــودې.................. خـــلاف کمـــې ڵام کـــې................ پـــولا.

هر بندا آنتې.................. الله پاکس،...................... کې او هر......................

.... تیس................................ جایه کدن.

یاده کېکالي اکوړې لغته معنا او تانک کتابچایه کوچه لکدن.

- عقل
- خلاف
- نقصان

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالې متن صحیح پړه بېچان؟
- آیا متنس مفهوم شره مولېکن ؟
- آیا الله تعالی ذات بارایه کومې کده بېکن؟

گوشنګې ڵام:

یاده کېکالي متن کوچای چارخط تانک کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

حضرت محمد ﷺ

هدف: متنس پړیک، لکیک او نونګي کلماینا یاده کېکي او حضرت محمد ﷺ شخصیتس پېنکي شې.

اوکتپلا:

– حضرت محمد ﷺ خلکني کووات پندلرپچان؟

– آیا حضرت محمد ﷺ تانک امت شره بو مهربان آییک؟

– ابمه حضرت محمد ﷺ بارایه وري کوکده بېدا؟

حضرت محمد ﷺ اما پیغمرن آس. میس پیدایشي مکا شار کوچه بوا شي او چنته گېرې نېک او بکار عمل دارایيک.

حضرت محمد ﷺ بالکوله پلا بو مینا دارایيک او کدایيک: (اوسه کمې گه بالگوله پلا مینا او گنها احترمي نه کې، امه اودای نه آس). قرآن کریم الله ﷻ گرای، امه پندلړېني خاترې حضرت محمدﷺ شره نازل بوا شي.

پرانس موتي مقصدي:

حضرت محمد ﷺ مسلماننا آخري پیغمبري آس، خلک ناکار پندای چرغېو بکار پنده وایچین.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دک که پړدن.
یاده کېکالي متنې اي اي خط اوبارا کنېدې پړدن.

یاده کېکالي متنې اربېدن گه معلم صاحب گرای پړان با، کي شره گه نه مولیاتن، لړېکالا اودای اوکت کن.

اکوړوالي اوکتنې جواب ددا:

- ✓ حضرت محمد ﷺ ې مسلمانان کوته پنده وایچین؟
- ✓ حضرت محمد ﷺ پیدایشي کوته جایه بوا شې؟
- ✓ حضرت محمد ﷺ بالکوله پلا کووات سلوک دارایيک؟
- ✓ قرآن کریم الله ﷻ گرای، حضرت محمد ﷻ شره کي خاترې نازل بیک؟

اکوړوالي اړه کت جملایه، مناسب کلمایه دې پوراکدا.

حضرت محمد ﷺ اما...

میس پیدایشي..

اوچنتپه گېرې..

حضرت محمد ﷺ بالکوله پلا...

ارزیابي:

- **آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟**
- **آیا متن مفهوم شره مولېکن؟**
- **حضرت محمد ﷺ س بکار لَمه بارایه کومې کده بېکن؟**

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي متن کوچای چار خط تانک کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

سلام دېک بکار ڵام شيٍ

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن.
یاده کېکالي سلام دېک اهمیت شره مولان.

اوکتېلا:

اوړي عکس کو لشېدا؟
ایمه کو خاتري سلام وایېدا؟
امه مقدس دین کوچه سلام کو شيٍ؟

سلام ګڼ الله ﷻ س نامه شې، که چودې هر دنه سلام وایدا، بې شک ګه تل الله ﷻ پلا رابطایه آیـــدا او الله ﷻ س رضستا استه اچېدا. یو ګه هر دنه الله ﷻ س نامه (سلام) دورو تا، حقیقت کوچـــه هـــر دنـــه الله ﷻ هم ابمه یادیي آیدا. سلام وایکې دې الله پاکس رحم او کرمي استه اچېدا.

امېمخول سلام وایکې دې ابما رابطو جامعا خلکه پلا ترېا. که چودې ابمه کي نه پینبدا، ســـلام وایکـــې دې ابمه او تې منجه اولوالي اغت شروع بیاګن او ګر اي ورېس پینکستا کوچه ککړه تاني منجه ایا.

ابمه باید ډشتېنې سلام ددا او احترمي کدا، ګه تېنا به مینا او محبتس وړي بدا او هر دنه بکـــار نامېـــدې یاده بدا.

ډشتېنې درکار شې ګه کنشتېنې سلام دن او تې شره پام کن او تېنا خیالي ننګا کدن تا ګه تېنا احتـــرام او عزتس وړي بن چنتېنې سلام وېکس ذهنیتي ددا، تا ګه ابمنې او وري ډشتېنې سلام واین او احترمي کن.

السلام علیکم کدیک نبي کریم ﷺ س سنتي شې او سلامس جوابي واجب شې.

کودن ګه کي آنتې سلام وایکو، ته باید جواب کوچه وعلیکم السلام کدن، که چودې ابمنې کي سلام وایکن، ابمه به باید تیس جوابي ددا، تاګه سنت او واجب دویکه ادا کېوو تې.

هر کي آنتې سلام وایاتدا، که کمې نبوا، شاړوا او یا تستوا تې تل سلام وایدا.

سلام وایېک ابمه کامیابي بل نبندو، که ابړاتدا ګه تانک زندګي کوچه کامیاب تدا، سلام وایکـــې تانـــک عادتستو شره بدل کدا.

سلام دېک مي دې اوړتا ګه سنت شې او کمې ګه سلام دېک کوچه پوړا با بو زیات ثواب دارا.

هر کمې ګه لشیکو سلام شریی کددا او ګر ملتني اغت کددا، مي خاترې ګه سلامس معنیی سلامتي شـــې کودن ګه ابمه دوستان، تانوکوارا او وربنې سلام وایېدا، حقیقت کوچه اي وریـــانتې ســـلامتیس دعـــایي کیدا، مي خاترې درکار شې ګه هر دنه او هرجایه خلکه شره سلام کددا.

پړانس موټي مقصدي:

سلام وایېک سنت شې، هر مسلمان باید وري مسلمان آنتې سلام وایې.

سلام وایېک مي دې اوړتا ګه اي اسلامي عمل شې او حضرت محمد ﷺ س کدنیی شې، اجتمـــاعي بکار سلوک به یاده با، سلام دېکې دې، خلکه منجه مینا او محبت بو با، سلام سلامتي معنا دیا.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.

یاده کېکالي متنې اي اي جن زورکنېدې پړدن.

یاده کېکالي متنې پړدن او موټي مقصدستا کددن.

یاده کېکالي اکوړې اوکتنې جواب کدن:

- ✓ سلام دېک کو فایدا دارا؟
- ✓ سلام دېک کووات ڵام شې؟
- ✓ اېمه گه مکتبی گوشنگې پېدا، تانک آیي، تاتي او وري ډشتپنې سلام وایېدا؟
- ✓ اېمه لرېکالا آنتې سلام وایېدا؟
- ✓ اېمنې گه کمې سلام وایې، مقابلي کو کدېدا؟
- ✓ یاده کېکالي کاو ډلا بن او سلام دېک شره مشورا کن او هر کوته ډلاس اي جنـــي نمایــنـــدگي دې صنف پوړه اغت کدن.

اکوړې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردا:

اېمه باید ډشتپنې.................. او.................. کدا گه..................به مینا

او.................. وړي بدا.................. بکار.......................... یاده بدا.

یاده کېکالي اکوړې لغته معنا کدن:

سلام :

رحم :

ککړه:

ډشتیا :

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس املستا لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي سلام دېک اهمیت شره مولیاگن؟
- آیا یاده کېکالي سلام وایې بیاگن؟

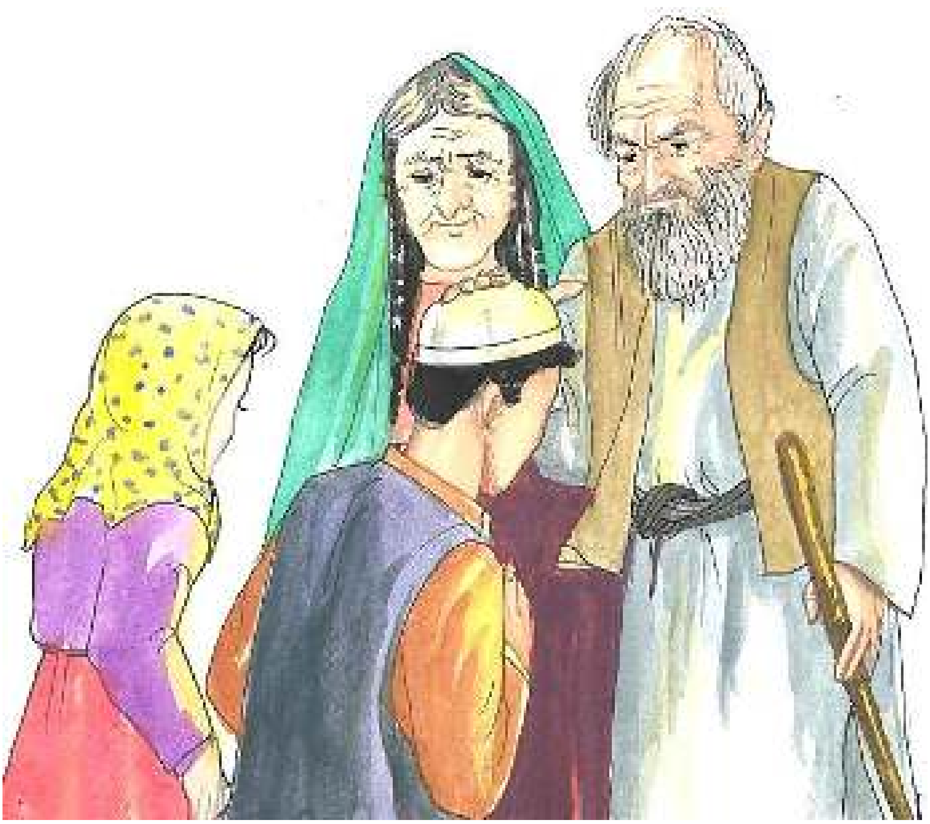
گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي متنس چارخط تانک کتابچایه کوچه بکارخطېدې لکن او وري دواس صنف کوچه پړدن.

چارمنګل پړان

آيي او تاتيس احترمي

هدف: متنس بکار پړيک، لکيک، لغتنا معنيى او آيي او تاتيس احترمستا پينکي شي.

اوکتپلا:

آيي او تاتي احترام بارايه که کوکده بيا؟

آيي او تاتي خول امه شره حق دارياګن؟

ايمه آيي او تاتي پلا کووات سلوک کېدا؟

آيي او تاتيس احترمي هر انسان شره واجب شې، مي خاترې امېمه آيـــي او تـــاتي آن گـــه امـــه بالکولتوبی گڼ کېدن، زمستان تپوي او وينده شدال جای او لباس برابر کتا دېينکن.

امېمه آيي او تاتي آن گه امه چنتپه توبې تربيا کېدن، بکار اپنا او لباس دېينکن، ناجوړي دنه معـــالج ډاکټر آنتې پولېينکن، که امه خپا تمان مه به ملتنن خپا آن او که خوشحال تمان، مه به خوشـــحال آن. مي خاترې آيي او تاتي حقه الله ﷻ انوخل کديکن:

ترجما: (اېمه آيي او تاتي پوړه اوف به مه کدا او مې شره قهر مه بدا او بو نرم اغتـــه دې ملتنـــي چلند کدا). امېمخول احاديثه کوچه آيي او تاتي احترام بارايه بو اغت ايوي شن.

بيی بايوی ياده کېکالې! اېلو اريکو گه آيي او تاتي پايې لېنه جنت شې، معنا يوگه که کي آيـــي او تاتيس احترمي او تېنا قدر او عزتي کېکن الله تعالی مه جنتې نصيبي کېدن. خدای مه کېکن که کي آيي او تاتيس احترمي نه کېکن او زندگي کوچه تېنا خدمتي نه کېکن، پېنېدا گه کوبـــا؟ موخـــل خلکنا زندگيايه دنيايه به نشا او لٔه دنيايه به.

بيی بايوي ياده کېکالې! تل کوشش کدا گه آيي او تاتيس خدمتي، احترمي، قدر او عزتي کـــدا او زندگيس اخرستا جا تې تانک اودای خپا مه کدا او هر کووات گه باتې تانـــک آيـــي او تـــاتي خوشحال ننگا کدا.

پړانس موټي مقصدي:

آيي او تاتي تانک اولاد پلا بو تکليف او زحمت وټياگن او تې وړلېيکن، درکار شې گه اولاد بـــه تېنـــا اړه ننگا کدن، هر مشکلستا آنتې پولن او تېنا هر دنه احترمي کن.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.

ياده کېکالي متنې ونټيا اوبارا کېپدې پړدن.

ياده کېکالي اي ورې پلا مشوراکن او ياده کېکس موټي پېدستا پيدا کدن.

ياده کېکالي متنې پړدن او کوته جای شره گه نه مولياتن، لړېکالا اودای اوکت کن.

اوکتپلا:

- ✓ آيي او تاتي گه اولاد پلا کوتي تکليف وتِيا کددا.
- ✓ آيا اېمه آيي او تاتيس احترمي کېدا؟
- ✓ اېمه کي پېنېدا گه آيي او تاتي پلا بکار سلوک نه کاگن؟
- ✓ امه بايد آيي او تاتي پلا کووات سلوک کمان؟
- ✓ آيي او تاتي احترام بارايه الله ﷻ کوکديکن؟

اکوړوالي خالي جايه مناسب کلمايه دې پوردا:

بيی بايوي ياده کېکالې!...................... کدا گه...................... خدمتي

.... کدا او......................اخرستا جا......................خپا نــــه

کدا.....

.... باتې تانک...................... خوشحال...................... کدا.

ياده کېکالي (احترام) کلمای جملا کوچه يتېدن.

ارزيابي:

- ايا ياده کېکالي متنې سم پړه او لکه بپيکن؟
- آيا نونگي لغات لکه بېچين؟
- آيا آيي او تاتي حقوقه بارايه تانک منجه مذاکرا کېکن؟
- آيا متنس پړک پلا علاقا گورېکن؟

گوشنگې ٚلام:

ياده کېکالي آيي او تاتي احترام اوحقوقه بارايه موتِي کاوجملا تانک کتابچايه کوچه لکن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

جي وطن

هدف: متنس بکار پڑیک، لکیک، شعر مفهوم شره مولېک او وطن پلا مینا او محبت پیدا کېک شې.

اوکتیلا:

کي خاترې وطن کاینو آلا؟

بندا گه تانک وطنه نه تې کووات تگا؟

ایمه و طنستو نامه کو شې؟

اې جي وطـــن تېنا نامستې قربان

تېنابنايست تېنا قومستې قربان

تو بو زيبا او لالـــه زار وطـــن آی

تېنا دارستې او باغستې قربان

تېني جـــوانني چېکه آن مجـــاهد

تېنا هر جوان غيرتستې قربان

بکار اغت بکار عمل کوچای سې

تېني دينستې او جبستې قربان

تـــو مېني آيـــام آی او مم تېـــنا آم

تميل کدا گل او نندستې قربان

(تميل)

پړانس موټي مقصدي:

افغانستان افغاننا جايه شې او هر افغان تانک وطنې بيی بايي.

وطن اما آييستن حيثيتي دارا، هر کي آنتې تيس بکار ننگا کېکی ضرور شې.

فعاليتېلا:

ياده کېکالي شعری چپ دورېدې، گر اوبارا کنېدې پړدن.

ياده کېکالي دو دو جن شعری زور کنېدې پړدن.

ياده کېکالي شعرې معنا پلا پړدن.

کوته جای شره گه نه مولياتن لرېکالا اودای اوکت کن.

اي ياده کېکالا شعر کوچای مشکل لغته وري ياده کېکالا آنتې املا کدی او سه تختـــا شـــره لکـــې،

وري ياده کېکالي تختا شرای لکوي لغتېلايه تانک کتابچايه کوچه لکدن.

ياده کېکالي اکوړې حروفه اکتوکېکې دی کلماجوېن:

ق – ر – ب – ا – ن	قربان
ز – ي – ب – ا	
ج – و – ا – ن – ن – ی	
ع – م – ل	
آ – ی – ا – م	

جبېس دستور:

نام: نام بو رقم دارا گه تي کوچای عام او خاص نام شن.

ارزيابي:

- **آيا ياده کېکالي متنې بکار پړه بپيکن؟**
- **آيا ياده کېکالې شعر معنا سره مولېکن؟**
- **آيا ياده کېکالې متنس لغتي تختا شره لکه بېچين؟**

گوشنگې ڵام:

ياده کېکالي متنس چار خط تانک خوشې دې انتخاب او کتابچايه کوچه لکن او اکالي دواس صنف پوړه پړدن.

حضرت عثمان ﷺ

هدف: یاده کېکالي متنې پړدن، لکدن او مفهومستا یاده کدن.
حضرت عثمان ﷺ نامې پلا آشنايي پیدا کن.

اوکتپلا:

حضرت عثمان ﷺکاو سال خلافت کېچان؟

حضرت عثمان ﷺ مسلماننا کاو منگل خلیفیي آییک؟

ایمه حضرت عثمان ﷺ دې اوړتا کوته وري خلیفاس نامه پینېدا؟

حضرت عثمان ﷺ مسلماننا لْمنگل خلیفا آس، تیس تاتستا نامه عفان آییک.

حضرت عثمان ﷺ بکار صفت او اخلقنا خاوندي آییک. تانک زندگي کوچه کي آنتي مچ اغـــت نه کدیاچان او کیس به اړه اودای مچ نه آییک.

حضرت عثمان ﷺ خلافت دنه قرآن کریم ترتیب او هر جایکه گرېن بیک، مي خاترې مي آنتـــې جامع القرآن کدگایینچ.

حضرت عثمان ﷺ بو سخي شخص آییک او تانک دارایا اسلام پنده مصرف کېویا آچ.

امه وطني خلک حضرت عثمان ﷺ زمانایه اسلام دین شره مشرف بینچ.

حضرت عثمان ﷺ دوای اړا سال خلافت دې پتای، قرآن کریم تلاوت شره نېـــوا آییـــک گـــه مخالفینه گرای شهید بیک.

پرانس موتي مقصدي:

یاده کېکالي خلیفاینا نامه پلا آشنا بن او تېنا بکار لْمېلایه اودای پند گورن.

یاده کېکالېنافعالیتېلا:

یاده کېکالي متني اي اي پرگراف اوبارا کنېدې پرړدن.

یاده کېکالي متني پرړدن او مشکل لغتنا معنیی پیندن.

یاده کېکالي کاو ډلا شره ونتن بن، متني پرړدن او حضرت عثمان ﷺ شخصیت بارایه بحـــث کـــن او هر کوته ډلاس اي اي جني مشورستا نتیجیی صنف پورړه کددن.

یاده کېکالي دو دو جن متن کوچای لْه خط املا کدن او اي وریس املستا اصلاح کدن.

یاده کېکالي (مچ) لغتي جملا کوچه یتېدن، گر هر کوتي تانک جملستا صنف پورړه پرړدن.

ارزیابي:

- یاده کېکالي متن سم پرړه ببکن؟
- آیا مشکل لغتنامعنیی کده ببکن؟
- آیا مي شره مولېکن گه حضرت عثمان ﷺ مسلماننا لْمنگل خلیفا آییک؟

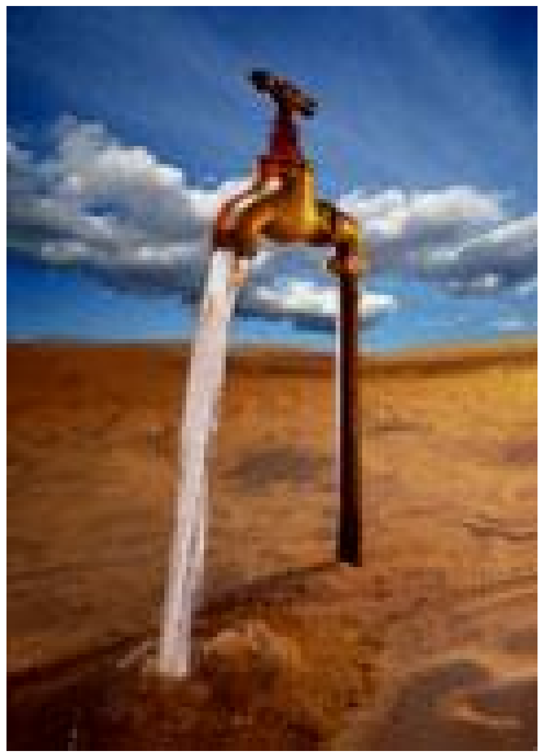
گوشنگي لاٌم:

یاده کېکالي پنج لغات گه تېني مشکل لرګا تن، متن کوچای پیدا او معنا پلا تانک کتابچایه کوچه لکدن، اکالي دواس اي یاده کېکالا لغته تختا شره لکدن او وري تي رویدې تانک غلطیا دربدن.

پاک ورګ

هدف: یاده کېکالي متنې بکار لکه او پړه بادن.

یاده کېکالي پاکي او نظافت اهمیت شره مولان او چمبڼ ورګې اودای جانه رشدن.

اوکتېلا:

ابمه اوړي تصویر کوچه کو لشېدا؟

کمي ګه ناپاک ورګ پیاګن ته کووات بیاګن؟

مي خاتري ګه کمي ناجوړ نه بن کو باید کن؟

چېکنې معلوم شې گه ملن نیک (اسهال) او وري بو ناجوړي، چمېن ورگ پکېدې پیدا بیاگن. مي خاترې گه یه ناجوړې اختا نه بمان، باید پاکي او نظافت آنتې پړي کمان، بې اونجوا شی او چمېن ورگ نه پمان.

گوښاس ورگي گه پک خاترې بکار شې باید تي بغل چمېن شی نه چتېمان او کناراب باید تي اودای حد اقل وست متر دوراړ کنن بې گه مکروبي ورگي آنتې نه وېتن. گوښاس شره باید تل ټنگوا تې اوکنه سنیي باید پختا بې. کوته شی کوچه گه گوښا تې ورگ کنن بگا، سه باید جدا جایه جېن بې او کومې شی پلا به تیس تماسي نه تې. کوشش بې گه مال (چارپای) گوښا آنتې وکا ورگ دېن نه بن.

گوښایه کودن کودن کلورینس وایکي بو ضرور شې، که چودې امه مه اغتېلایه عملي کمان، مکروبنا نشر بکستا پوړه درېن بگا او ورگ پک خاترې تیار بگا او ملن نېک (کوچشاړني) او وري ناجوړېنا پوړه درېن بگا.

پړانس موټي مقصدي:

چمېن شی اېک اودای جانېس دور ننگا کېکي، گوشنگ او کنه سناس پاک رشکي او صحي او پاک ورگېس پکي شې.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې ونټان اوبارا کنېدې پړدن.
یاده کېکالي متنس مشکل لغتي پړدن او معنا کدن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- متن کو بارایه لکوي شې؟
- ملن نیک (اسهال) کو شی اېکې دې پیدا با؟
- مي خاترې گه ناجوړ نه بمان، باید کو کمان؟
- گوښاس ورگ پک خاترې کووات شې؟
- گوښا باید کاو متر دوراړ، جای ضرور اودای کنن بې؟
- گوښا کوچه کودن کودن، کوته دواس وایکي ضرور شې؟
- مکروبنا ویشکستا کووات پوړه درېن با؟

اکوړوالي اړګړي جملایه چوکاټ کوچای لکوي کلمایه دې پورا کدا:

بو ناجوړي چمبڼ ورګ پکې دې پیدا

باید پاکي او نظافت آنتي پړي

بې اونجوا شی او چمبڼ ورګ نه

ګوڼاس شره تل باید ټنګوا

ګوڼایه کودن کودن کلورینس وایکی بو ضرور

شې.
تې.
کمان.
پمان.
بګا.

یاده کېکالي پنج انوخل کلما کتابچایه کوچه لکن ګه اول حرفي (پ) تې.

یاده کېکالي متنس آخري خطستا اي وړې آنتې املا کدن ګراي وربس املستا سم کدن.

جبېس دستور:

عام نام: عام نام ابسه شې ګه همجنس جنه یا شیه شره **دلالت** کیاتې. اخول: دروازا، پاړک، کتاب، قلم او وري.

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس مشکل لغتي لکه ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متن مفهوم شره مولیاګن؟
- آیا متن کوچای کدوي اغته جانې شره او کنه سنایه تطبیق که ببیکن؟

ګوشنګې لاَم:

یاده کېکالي پنج انوخل کلما کتابچایه کوچه لکن ګه اول حرفي (ک) تې.

اوو اېکس آداب

هدف: متنس بکار پړیک، لکیک او یاده کېکالي اوو اېکس آداب پیندن.

اوکتېلا:

اوو اېک دي پوړا او پتای خول استنا اونجکي بکار شي؟

اوو اېک دنه باید چو بل تارمان؟

پاکي ایمانس ونتپه شپ. اوو ابک دنه پاکي آنتپ بو پړي ضروري اغت شپ، کودن گه اوو ابــدا کوشش کدا گه کوړپ سمکه دوربکه نادا او اودو نه چکپ، کودن گه کواړ اودو چکیک، یـــان اوړپ کدا او کوته باطله داني یا وري ظرفپ کوچه وایدا.

کودن گه چسکاني دربچو، دورستو وري بل ژنگبدا او چسکاني دپ پتاى وکا نیوي خلکه اوداى بخشش ابړدا، مه ڵمبدی بو با ادب لړبدا اوخلک هر جایه استوبنیو کن.

اوو ابک دپ پوړا او آپیت استنستو اونجدا، وبلی اوو ابک پتاى دندنستوبه پاک اونجدا یو بــه ضروري اغت شپ گه کواړپ راست استبدپ دورپ که نادا او بکارکه چپدا او اوو ابک شـــروع پلا بسم الله الرحمن الرحیم کددا.

پرانس موتي مقصدي:

یاده کبکالي اوو ابک دنه پاکي مراعات کدن، اوو ابکس وري آدابه یاده کدن.

یاده کبکالبنا فعالیتبلا:

یاده کبکالي متنپ دککه پړدن.

یاده کبکالي متنپ ونتپان اوبارا کنپدپ پړدن.

یاده کبکالي متنپ پړدن او موتپا مفهومستا کددن.

یاده کبکالي اکوړپ اوکتنپ جواب کدن:

ابمه اوو ابک دنه کووات نظافتپ نظره دربده؟

اوو ابک دنه گه چسکاني دربچو کو کبدا؟

که چودپ اوو ابک دنه کواړ اودو چکیک، کو کبدا؟

امه باید اوو ابک دپ پوړا او آپیت کو کمان؟

اوو ابک دنه باید چوبل تارمان؟

یاده کبکالي اکوړپ لغتنپ جملا جوپپن:

پاکي –

پړي –

کودن –

یاده کېکالي اړي جملایه، چوکاټ کوچای سم کلمایه دې پورا کدن:

- اونجدا
- مه کدا
- چکیک
- شې

پاکي ایمانس ونټه ....

کودن گه کواړ اودو..............

اوو اېک دنه بو اغت..............

وېلی اوو اېک دې پټای دندنستوبه پاک..............

یاده کېکالي متنس اي خطستا تانک خوشې دې، اي وري آنتې املا کـــدن گـــر اي ورېـــس املـــستا غلطیا درېدن.

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي گه کوته آدابه اوو اېک دنه نظره درېیکن، تانک کتابچایه لکدن او اکـــالي دواس صنف کوچه پړدن.

واکسین

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړدن او نونگي کلمایه سم تلفظ کدن.
واکسینه پېندن او تیس فایدستا شره مولان.

اوکتېلا:

اوړي عکس کوچه کي لشېدا؟
کوتي بالکول گه واکسین نه بن کو نقص دارا؟
واکسین انساننه کوته مرضېلایه اودای چوټلپیی؟

واکسین بالکوله شه خطرناک مرضه اودای اخول: دیفتري، پولیو (فلج)، پوړیــک (چیچــک)، جاکرا (سرخکان)، تیتانوس او ڵابني اودای چوټلېیی.

اوته بالکول گه واکسین بوي نه آین، امکان دارا گه اوړې یاده کېوي مرضېلایه واسطایدې معیوب بن او یا منجای پن.

بو ضروري اغت شې گه آیي او تاتي تانک بالکوله وقایا کدن تا گه مه مارکالي مرضه اودای امنه رشن. وقایاس اي پنده واکسینس تطبیق کېکي شې. واکسین گڼ او چنټېنې ضروري شــې، خــو بالکولنې حتمي شې گه پنج سال دې اکوړې عمر بالکولنې تطبیق بن.

پولیو واکسین ڵه ټکي حلقه واین با او وري چې پېچکاري پندېدې ویړې آنتی داخل با.

یو گه واکسینس انکي بو ضروري شې او هرکي آنتې درکار شې گه تانک بالکوله واکسین کدن او همسایا او تانوکوارایه تشویق کدن گه بالکولي بې واکسین نه درن او خطرناک ناجوړي اودای امنه رشن.

پرانس موټي مقصدي:

واکسین مرضه اودای ننگا کېکس بو ضروري پنده شې. آیي او تاتي باید بو پړي کن گه تانک بالکولنا واکسینستا تکمیل کدن او شه رقم خطرناک مرضه اودای چوټلېدن.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.

یاده کېکالي متنې ونټان اوبارا کنېدې پړدن.

اي یاده کېکالا متنس مشکل لغته پړدن او وري معنستا کددن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

متن کو بارایه لکوي شې؟

ایمه واکسینې پېنېدا؟

واکسین کو خاترې انن بگا؟

واکسین بالکوله کاو مرضېلایه اودای چوټلېیی؟

واکسین کاو سال دې اکوړې عمروالا بالکول آنتې انن بگا؟

ایمه کوچای کي واکسین انیچین؟

کي آنتې گه واکسین انن نه بې، سه کووات بگا؟

یاده کېکالي متن کوچای اولي دو خط کتاب رویدې تانک کتابچایه کوچه لکدن.

یاده کېکالي (واکسین) کلمای جملایه اچدن.

اکوړې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردن:

یو گه............... انکي..................شې................. آنتې .... شې

............گه...................... واکسین............... او همسایا................ تشویق کدن.

ارزیابي:

- **آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه ببیکن؟**
- **آیا یاده کېکالي متنس املیي یاده کېکن؟**
- **آیا یاده کېکالي واکسین اهمیت شره مولیاگن؟**

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي تانک گوشنگوالایه اودای معلومات استه اچن ا وموجود واکسیننا نامنستا تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

اما مکتب

هدف: متنس بکار پریک، لکیک او مشکل لغتنا تلفظي او مکتب اهمیت شره مولېک شې.

اوکتپلا:

عکس کوچه کو لشپدا؟

مکتب کي آنتي بکار جای شې؟

ابمه مکتبي کو خاتري ابدا؟

مکتبي باید خول پاک ننگا کمان؟

مکتب بو بکار جای شې — صفتي بو دنـــای ســـې
امـــه مي بيی بايـــيگس — هر کيدی پاک رشيگس
کوچيی بـــو معلمان آن — شتـــېدې عالمـــان آن
معلم ســـران گران آس — هر کيدې مهربـــان آس
لکيک پړيک لړيـــين — بکار که مـــلا کېـــيين
اغت دورای گوراگس — سلام هر کيگه واگس
بکار بکـــار صنفين آن — هر وانيا رس شيرين آن
اي وري اخليـــاگس — آيـــي تاتيس منيـــاگس
مقصدن بندا بيک سې — الله س رضيی گتيک سې

(محمد زمان کلماني)

پړانس موټي مقصدي:

مکتب علم ياده کېنيس جای شې، لړېکالا تانک ياده کېکالې پلا بو زحمت وټيا، درکار شې گه تيس احترمي کمان او مکتبستن پاک رشمان.

جبېس دستور:

خاص نام: خاص نام ابسه شې گه اي معين او پېنن بوا جن يا شی شره دلالت کياتې.

اخول: کابل، جلال آباد، افغانستان.

ياده کېکالېنافعاليتېلا:

ياده کېکالي پنج دقيقا متنې چپ دوربدې پړدن.

متنې ونټا اوبارا کهېدې پړدن.

شعرې معنا پلا پړدن، کوته جای شره گه نه موليا‌تن لړېکالا اودای اوکت کن.

اوکتېلا:

ابمه مکتبې کو خاترې ابدا؟

خول بايد مکتبې پاک رشمان؟

کي خاترې لړېکالا احترمس وړې آس؟
مکتب کوجکس جایه شې؟
خاص نام کووات نام شې؟
یاده کېکالي کوتي موضوع گه لړېکالا گرای تعیین بوي شې محاورا کن.

اکوړې اړه کټ جملایه مناسب کلمایه دې پوراکدا:

مکتب بو بکار...
صفتي بو...
امه مي ببی..
هر کي دې پاک.....................................
کوچیی بو...
شتېدې..
معلم سران...
هرکیدی..
یاده کېکالي (مهربان) کلمای جملایه یتېدن.

ارزیابي:

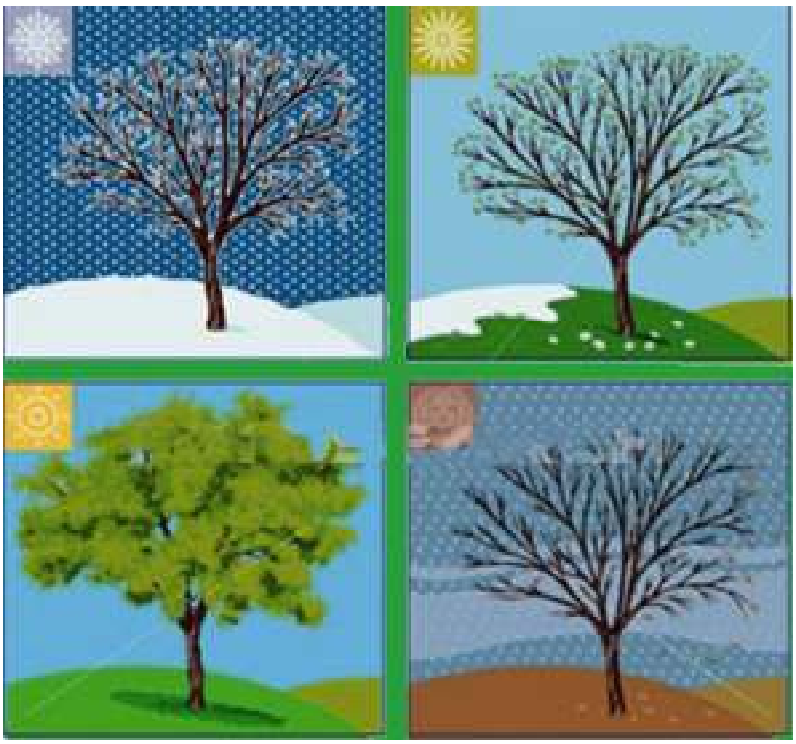
- آیا یاده کېکالي شعرې بکار پړه ببیکن؟
- آیا نونگي لغته تلفظ که ببیکن؟
- آیا متن لکیک کوچه کوتي مشکل نه داریاگن؟
- آیا یاده کېکالي شعرس موټا مفهومي کده ببیکن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي متنس آخري پنج خط کتاب رویدې، تانک کتابچایه کوچه لکن او اکـــالي دواس صنف کوچه پړدن.

اي سال کاو فصل شيِ؟

هدف: متنس بکار پڑیک، لکیک او سالپس موسمنستا پینکي شيِ.

اوکتپلا:

ایمه اوڑي عکس کوچه کو لشیدا؟

ایمه سالپس چار فصلنا نامه کده بیدا؟

هر فصل کاو مای شيِ؟

اي سال چار فصل شې، بهار، ويبند، شرېلي اوابمبند.
سالېس اول فصلي بهارشې. بهاره هوا معتدل تا او يو فصل كوشش او ڵمېس فصلې شې، مه فـــصلس
مايه حمل، ثور او جوزا كدن بياگن.
بهار پشكن ويبند فصل شې، يه فصله هوا تپوا تا او مېوا او دانا‌ينا پچكستا فصلي شې، مـــه فـــصلس
ماينستا نامه سرطان، اسد او سنبلا شې.
ڵمنگل فصل شرېلي نامېدې ياده با، يه فصله خلک ابمنبد آنتې تياري دريـــاگن، ابنـــا او گوشـــنگه
تپلېک خاترې دار برابر كاگن. ميزان، عقرب او قوس مه فصلس ماينستا نامه شن.
جدي، دلو، حوت، مه ڵه ماى ابمنبد ماى شن.
يه فصله هوا بو شدال تا او خلک ابمنبد پوليک دې پوړا، تپوي چېلا او گوشـــنگه تپلېـــک خـــاترې
لوړيک او آسكار برابر كاگن او ابمنبدې آرام او آسودا وتپيكن.

پړانس موټي مقصدي:

ياده كېكالي مولان گه اي سال كاو فصل او كاو ماى شن.

ياده كېكالېنا فعاليتېلا:

ياده كېكالي متنې دككه پړدن.
ياده كېكالي متنې اوبارا كنېدې پړدن.
ياده كېكالي ماينا نامنستا ياده كدن.

ياده كېكالي اكوړې اوكتنې جواب كدن:

اي سال كاو فصل شې؟
اي فصل كاو ماى شې؟
سالېس اول فصلي كوتي شې؟
حمل، ثور، جوزا كوته فصلس ماى شن؟
بهار پشكن كوتي فصل شې؟
دانا‌ينا پچكستا فصلي كوتي شې؟
ابمبند ماى كوتي شن؟
ابمبند پوليک دې پوړا خلک كوكاگن؟

یاده کېکالي تانک اړېدې اي خط اي وري آنتې املا کدن او اي ورېس املستا سم کدن.

اکوړې لغتنا سم معنستا چوکاټ کوچای لغته پوړه لکدا:

ایمېند	لباس
معتدل	خوراک
پشکن	گرم
تپوا	لمیی
اېنا	برابر
چپلا	زمستان

یاده کېکالي (شرېلي) لغتې جملایه یتېدن او هر یاده کېکالا جملستا صنف پوړه پړدن.

یاده کېکالي کدن گه اي سال کاو فصل شې؟

کوتي فصل ڷمبېس فصلي شې؟

خلک کوته فصله جانې آنتې گرم چپلا برابر کاگن؟

کوته فصله بو هوا تپوا تا؟

کوته فصله هوا معتدل تا؟

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړتا ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس لغتنا معنیی پینیکن؟
- آیا یاده کېکالې ایکه سالېس فصل او مای یاده کېچین؟

گوشنگې ڷام:

بیي بایوي یاده کېکالي سالېس چا رفصلنستا نامه تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

نظافت

هدف: یاده کېکالي متنې سم پړه، لکه او کلمايه سم تلفظ که بادن.
تانک جانستا او کنه سنای پاک ننګا که بادن.

او کتېلا:

نظافت کي آنتې کدن با؟
ابمه کووات نظافتستو رشپدا؟
کمې ګه نظافتستا نه رشیکن، سه کووات بګا؟

بيي بايوي ياده کېکالې! ابمه مولبدا گه کمې نظافتستا ننگا نه کبيي يا کوته چمبڼ جايه زنـــدگي کاتې، ايلای مرضه پلا دورندور با گه مه ناجوړي بو ارک ساري تياگن. مي خاترې گه مه مرضنا پوره درېن بې، اکوړې اغته پام کوچه دربمان:

ويړستن بايد اونجنا او ورگې دې اونجمان او تانک پاک چپلايه منجمان. درکار شی گه کـــودن کودن تکيا، توشک او کنجانگني سورې آنتې وايمان.

تانک نيک، اوريک جای او کنه سنای پاک رشمان. کوته گوشنگ گه زندگي کېمان، دوسه اي وار کرکيا لوسپن بن گه تازا هاوا او سور گوشنگې اتې.

کوته کرکې گه لوسپمان، ته بايد جالي داراتن گه مېچيک گوشنگې نه اتن.

امبمخول ابکس شي به درکار شې گه مبچيکه اودای دوراړ ننگا کمان، تل تې شره جالي وايمان گه مبچيک شريي نه نبن.

کناراب بايد گوشنگ او آشپزخانا اودای دوراړ تې، کثافات بايد گوشنگ دې دوراړ پوې لبنـــه بوړبن بن.

بيي بايوي ياده کېکالې! که چودې اوړې کدوي اغته شره عمل کمان، کودن به ناجوړ نه بېمان، مي شره بايد مولمان گه اسلام کوچه به پاکي آنتې بو اهميت دبوا شې اوکـــدن باگـــه (نظافـــت ابمانس اي جزي شې).

پړانس موتي مقصدي:

ياده کېکالي ابکس شی اونجتا ادن، اورچس جايستا پاک رشدن، تانک گوشنگ او کنه ســـنا پاکي آنتې پړي کن گه ناجوړ نه بن.

جبپس دستور:

کلما گنات رويدې دو رقم شن گه مفرد (اکلا) او جمع نامبدې ياده با.

ياده کېکالېنا فعاليتبلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.

ياده کېکالي متنې ونتيان اوبارا کنبدې پړدن.

اي ياده کېکالا مشکل لغته پړدن او وري معنستا کددن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

نظافت کي آنتې کدن با؟

کمې گه نظافتستا ننگا نه کېيی کووات با؟

تانک ویړستن باید کیدې اونجمان گه پاک بې؟

تکیا، توشک اوکچانگاڼ کي خاترې سورې واین بن؟

گوشنگس کړکیا کي خاترې دواسه اي وار لوسېن بن؟

کړکېنې جالي کي خاترې بکار شې؟

چمبڼ شی خول گوشنگ دې دوراړ بکار شن؟

که چودې متن کوچای کدوي اغتنې پړي کمان کووات بېمان؟

نظافت بارایه اسلام کوچه کو کدوا شې؟

اکوړې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردا:

ویړستن............. اونجنا................ دې...................... او تانک

.... منجمــــان................ گـــــه................. تکیـــــا..........

او................ سورې آنتې.................

یاده کېکالي تانک اړېدې متن کوچای دو خط اي وري آنتې املاکدن، گر اي وربس املـــستا سم کدن.

یاده کېکالي (چمبڼ) لغتې جملایه یتېدن.

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس املستا لکه ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متن مفهوم شره مولیاگن؟
- آیا یاده کېکالي متن کوچای کدوي اغته جانې او کنه سنا شره تطبیق که ببیکن؟

گوشنگې ړام:

هر یاده کېکالا گه جومه اورچې اورا او چې دواس نظافتې مراعات کېيی، تي کتابچایه کوچـــه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

ماینس خطري

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن.

ماین او تیس خطرستا پیندن.

اوکتېلا:

اوړې عکس کوچه کو لشېدا؟

که چودې ایمه ماین پلا دورندور بچو کو باید کدا ؟

ماین پاکې دفترس وظیفیی کو شې ؟

اي دواس ناز بي بي تانک لايستا خان ولي پلا اکتو ماولستا گوشنگې شاړوي آيـيچ، تـې گوشـنگ او ماولستا گوشنگ منجه بو فاصلا آييک، دويه لې سرايه بو پند انچان او وتيينچ، خان ولي ناز بي بـې آنتـې کدکن: يه گه اي شلک داري دمن آنتي نېمان گه دم راست بمان، يان شاړمان. ناز بي بي کـدکن: بـو بکار بې اه به بو وتتچم، دويه واړې شره نينچ او پايه لي کېچين. يه بلې او لَـه بلـې تـارااينچ او ډاگـېس سېلي کاينچ. ناچاپ خان وليس ايکه شي شره نظري چنچ، امبلا انکن گه ته شي گورېدن.

ناز بي بي رون چيغ انکن او خان ولي شيس گورېکستا اوداى منع کېکن او کدکن: تو نه ارييکې گه امـه وطنه بو ډاگه او داره کوچه ماين بوړيوي او هم سنگې شره پوشوي شن. هر کاو سدورا شی گه ډاگـه او داره کوچه چنوي تن، بايد آست انن نه بې، که آست کي انکن دستي دلا او بنداى معيـوب يـا منجـاى نېيي.

ناز بي بي مېکن: چار ماى پوړا محمد گل کاکاس حادثيی يادې نيک گه ماينې دې اي اسـته او اي پايـه استاى دېکن او ابت جاى په جاى چنوا آس.

خان ولي سيستا پړي کېکې دې بوخوشحال بيک او ماين دې دوراړ کنه سنا کوچـه دو دو واړ نـشاني طورېدې جېچين او کدکن: کودن گه ماولستا گوشنگې پولې، تي آنتې چې حقيقتې کـددن گـه مـاولي ولسوالي آنتې خبر ددن او ماينې منجاى نادن.

پرانس موتي مقصدي:

داره او دشته کوچه نه پينوي شيه پلا آست انيک بو خطردارا، کوته جايه گه مه شـيلايه پـلا کمې دورندور بې، بايد تي ملتن آست مه انې او بو رون ماين پاکي دفتر ياک وتي وري دولتي ادارا آنتې خبر ددن.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.

متنې ونتيان اوبارا کنېدې پړدن.

متنس مهم لغتي پړدن او معنستا ياده کدن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

متن کو بارايه لکوي شې؟

ناز بي بي او خان ولي اي ورېس کوجکي بياگن؟

ناز بي بيس لایستا نامه کو شې؟

خان ولي ماین پلا آست انک اودای کي منع کېکن؟

که چودې ماین پلا آست انن بې کو با؟

خان ولي ماولستا آنتې کي خاترې ماینس خبري دېکن؟

یاده کېکالي اکوړې دو لغتني جملا جوپېن؟

معیوب _

ماین _

یاده کېکالي تانک خوشې دی متن کوچای دو خط اي وري آنتې املا کدن، گر اي ورېـــس املستا سم کدن.

اکوړې حروفه اکتوکېک اودای لغت جوپېدا:

ن – ا – ز – ب – ي – ب – ي	نازبي بي
ا – م – ب – ل – ا	
چ – ی – غ	
پ – و – ش – و – ي	
م – ع – ی – و – ب	
خ – و – ش – ح – ا – ل	
ن – ش – ا – ن – ي	

ارزیابي:

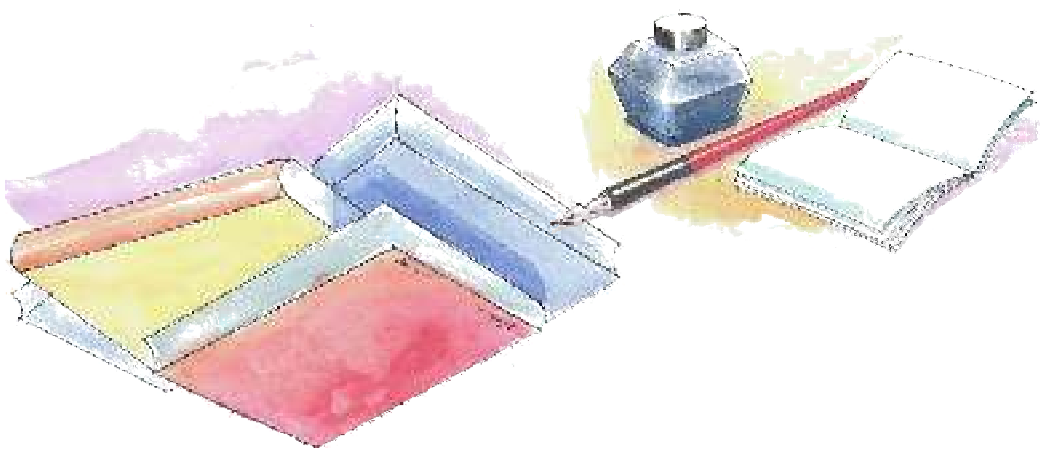
- آیا یاده کېکالي متني بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیي یاده کې بېکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس مفهومي سادي جبېدې بیان که بېیکن؟

گوشنگې لام:

یاده کېکالي متن کوچای چار خط تانک خوشې دې، کتابچایه کوچه لکـــن او اکـــالي دواس صنف کوچه پړدن.

مولېني

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن.
متنس مشکل کلمایه لکدن او مولېني اهمیت شره مولاٚن.

اوکتېلا:

مولېني کو فایدا دارا؟
کوته شی شره گه نه مولېمان کووات خلکه اودای کومک گورمان؟
مولېني کي شره فرض شې؟

علمس طلبي هر مسلمان نرينا او مادا شره فرض شپ، مي خاترڀ امه چېنې درکار شپ گه مولښي کوچه بوکوشش کمان او تانک دنستن بپکار نه وتپمان.
امني درکار شي گه مولپکالي اوداى کومپ شره گه نه مولپمان، اوکت کمان او اوکت کپک شره نه لجمان. مي خاترپ گه اوکت کپک شرم نه شپ، خو نه مولپک شرم او عیب شپ.
نه مولپکالا بندا جانستا اوالله ﷻ سمکه پینتا نه بپیی، مولښي بندا آنتي بو قدر او عزت د پیـــي او خلکه منجه بو اوړي مقام دارا. يو مقام لُه دنه استه ايا گه تانک دنستن بپجای نه وتپمان او هر دنه مولښي استه اچک خاترپ کوشش کمان او تانک مولښي دپ وري خلکه مولوپمان.

که انسنپ پوړا نبیی مولښي سپ گڼ مقام آنتي پولپیی مولښي سپ.

پړانس موټي مقصدي:

مولپکالي او اپړن بندا کوچه بو فرق شي. اپړن بندا آنچ دارا خوحقيقت کوچه اندا س حيثيتي دارا او کومپ شی شره به نه موليا او عالم بندا واسطايدپ، وطن کوچه لوش او مولښي ايا.

ياده کپکالښا فعاليتي:

ياده کپکالي متنپ دککه پړدن.
ياده کپکالي متنپ ونتپان اوبارا کنپدپ پړدن.
ياده کپکالي متنپ پړدن او کومپ شی شره گه نه مولياتن معلم صاحب اوداى اوکت کن.
متنپ دقيق پړدن او مولښي بارايه تانک منجه بحث کن.

اوکتپلا:

مولښي کي آنتي کدن با؟
عالمس فرقي اپړن بندا اوداى کو شپ؟
اوکت کپک عیب شي يا نه مولښي؟
کمپ گه کومپ شی شره نه موليا سه بايد کو کپ؟
مولپکالپ اوداى اوکت بکار شي يا نه؟

اکوړوالي نامنظم جملایه تانک کتابچایه کوچه منظم لکدا:

یاده کېکي هر مسلمان علمس فرض نرینا او مادا شې شره.

نه وتېمان دنستن بېکار تانک.

مولوېمان تانک مولېني دې وري خلکه.

اي یاده کېکالا تختا پوړې پې او وري یاده کېکالا تي آنتې اي لغات املا کدې او وري چــې یاده کېکالي تختا شره لکوي لغته کتابچایه کوچه لکدن.

ارزیابي:

- **آیا یاده کېکالي متنې بکارپړه بېیکن؟**
- **آیا مشکل لغته صحیح تلفظ که بېیکن؟**
- **آیا مولېني بارایه تانک معلومتستا کده بېیکن؟**

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي تانک خوشې دې متن کوچای دو لغته جملایه کوچه یتېدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

حیوانته شره رحم

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن او کلمایه سم تلفظ کدن.
حیوانته شره رحم کېکی پینډن.

اوکتپلا:

ایمه رسم کوچه کو لشبدا؟
ایمه کودن لشیکو گه کمې چارپایه اندن؟
ایمه بگي (گاډي) پینبدا؟
بگي کوچه کودن نیوي آیدا؟

دورارِ جایپکه خلک موټر، موټرسایکل، بایسکل او بګي شره ایک ا وپپک کاګن.
کوته جایه کوچه ګه موټرنا امکانتي بو نه تي، خلک بګیه کوچه اي جایای وري جایپکه ایک او پپک کاګن. بګي کوچه تپل، ګاز او وري شی نه جوتا، بلکه سه ګورا زوربدي شارا.
بګي کوچه باید بو خلک نپلپن نه بن، مي خاترې ګه بو بارې دې ګورا شره بو فشار ایا او سه مریض با.
کوتي ګورا ګه بګي شارپیی، سه باید بو بکار ننګا بي او بکار اپنا دپن بي. خفتاني دې باید کدن بې ګه ایلای خلک مه اغت آنتي پري نه کاګن او ماله لورکه دې انیکن.
کوتي ګولانګ ګه قلبا دنه تېز نه شاراتي، دهقان انوخل لورکبدې اني ګه تیس شره تېز تا او لپک پلا ګولانګ بو لاوا او مجبور با ګه رون شارې.
امپخول بو بګي والا لشن بتینچ ګه بګي کوچه ایلو خلک نپلیچین ګه ګوراس قوتي نه پولا، له دنه بګي والا فکر نه کا ګه ګورا شره بار بو شي، سه ګورای قمچیني دې اني او ګورای امبلایه وایي ګه یو لام حیوانته ترحم اودای بو دور شي چېني درکار شي ګه ماله او پرندایه شره ترحم کن او تپ آزار اودای جانه دور رشدن، تا ګه الله پاک اودای خوشحال بي.

پرانس موټي مقصدي:

خلک باید مالنا اهمیتستا پپندن او تي بکار رشدن.
تي شره اندازا دې بو بار نه واین او تل ماله شره رحم او مهرباني کن.

جبپس دستور:

مفرد یا اکلا نام: اپسه کلما آنتي مپن با ګه ایکه شی یا ایکه بندا شره دلالت کیاتي. اخول: کتاب، پیالا او مپز.

یاده کپکالپنا فعالیتپلا:

یاده کپکالي متني دککه پردن.
متني ونټان اوبارا کنپدې پردن.
اي یاده کپکالا متني پردن او وري مفهومستا کددن.

اکورې اوکتني جواب ددا:

متن کو بارایه لکوي شي؟
دورارِ جایه کوچي، خلک کي شره ایک او پپک کاګن؟

موټر او موټرسايکل کي زوربدې شاړياګن؟
بګي کي زوربدې شاړا؟
بګي کوچه بايد کاو خلک نبلبن بن؟
بګيس ګوړيی کي خاترې بکار ابنا دبن بې؟
قلباس ګولنګي تيز چوکايدې ڵپکي بکار شې؟
که بګي کوچه بو خلک نبلبن بن، کو با؟
مفرد يا اکلا نام کوتي نام شې؟
خلک بايد ماله پلا کووات سلوک کن ګه الله پاک اوداي خوشحال بې؟

اکوړې لغته جملايه کوچه يتپدا:

- مال
- بګي

ياده کبکالي اي ورې آنتې متن کوچای دو خط تانک خوشې دې املا کدن، ګر اي وربــــس املستا سم کدن.

اکوړې خالي جايه مناسب کلمايه دې پوردا:

چبنــــــې درکــــــار شــــــې ګــــــه.............................. او..........................

شــــــره........................... او تــــــې .... اوداى ....

.... کدن، تا ګه........................... اوداي.............................. بې.

ارزيابي:

- آيا ياده کبکالي متنې بکار پړه ببيکن؟
- آيا ياده کبکالي متنس املستا بکار که لکه ببيکن؟
- آيا ياده کبکالې متنس اهميتي درک کبکن؟
- آيا متنس مفهومي سادي جببدې کده ببيکن؟

ګوشنګې ڵام:

ياده کبکالي ګه کوته مالنا نامه پبنيکن، تانک کتابچايه کوچه لکدن او اکــــالي دواس صــــنف کوچه پړدن.

عید دواس

هدف: متنس بکار پړیک، لکیک او نونګي کلماینا بکار تلفظ کېک او یاده کېکالېنا عید دواس اهمیت شره مولېکي شې.

اوکتپلا:

ایمه عیده کوچه کو کېدا؟

خول چې مسلمانان عیدې کوچه خوشحالي کاګن؟

ایمه عیده کوچه عید مبارکي خاترې چوبل پپیکو؟

خوشالوخوشاليدې عيده مم گرياكم
بـــويه خوشاليدې چيلايه نه وجياكم

هر كي دوره پولياكم
هر كي دوره پولياكم

شران خـــوشالي شې
يو شې خوشالي دواس

هر كي پـــلا سيالي شې
يو شې خوشالي دواس

الينې چمن كـــوچاى
گلاب كوى وشياكم

تمـــامي دوسنا عيد
دواس سردري شـــې

تمام زنـــدگي كوچه
عيدېس بـــو قدري شې

مينـــــا محبتېدې اغت مم كدياكم
خوشالوخوشاليدې عيده مم گرياكم
بـــويه خوشاليدې چيلايه نه وجياكم

(صادقي)

پرانس موټي مقصدي:

ياده كېكالېنا عيد دواس اهميت شره مولېكي او تي كوچه خوشحالي او خلكه پلا ايک او پيک شې.

ياده كېكالېنافعاليتېلا:

ياده كېكالي متنې دككه پړدن.

ياده كېكالي متنې ونټان اوبارا كنېدې پړدن.

ياده كېكالي متنې دكلمايدې پړدن.

اي ياده كېكالا شعرس اي خطستا پړي او وري ياده كېكالا معناكې، كوته جاى شره گه نـــه موليـــاتن لړېكالا ملتني كومک كې.

اوكتېلا:

هر ياده كېكالا كدې گه عيده كو ڵام كيا؟

عيد دواس كووات دواس شې؟

خول خلک عيد دواسې گراني دې تاريكن؟

دو جن گه اي ورې اوداى خپا تن، عيد دواس كو كاگن؟

اي یاده کېکالا وري آنتې مشکل لغتې تختا شره املا مېدن او وري یاده کېکـــالي کتابچايـــه کوچـــه لکدن.

یاده کېکالي (چمن) لغتې کتابچایه کوچه جملایه یتېدن.

یاده کېکالي متنې کتاب رویدې، تانک کتابچایه کوچه لکدن.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالې شعر بکارپړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالې شعرس معنستا شره مولېکن؟
- آیا یاده کېکالې مشکل لغتنا تلفظي یاده کېکن؟
- یاده کېکالې شعر بارایه اغت کده بېچین؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي متنس آخري چارخطه تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف پوړه پړدن.

بکار سلوک

هدف: متنس بکار پړیک، لکیک او انساني حقېلاینا پېنکي شې.

اوکتېلا:

بکار انسان کووات انسان آس؟

کوتي انسان احترمس وړي آس؟

چې انسانان اي ورې شره حق دارياګن ګه زندګي چې ڵمـه کوچه اي وربس احترمي کن او ورې آنتې بکار انچېدې تارن.

الله پاکې انسانان اکتو زندګي خاترې پيدا کيچين. درکار شې ګه انسانان اي ورې پــلا مينـــا او دوستي دارا تن. اي ورې پلا کومک کن او سخت دواس ملتني سمرني او همدردي کن.

چې دې اوسه انسان بکار آس ګه وري خلکنې نپيي پولې، هر کي پلا بکار ســلوک دارا تــې او خلکنا سختي کوچه درکري بې.

پرانس موتي مقصدي:

انسانان اي ورې شره حق دارياګن، چې خلک بايد مه حقبلايه پيندن، اجتماعي زنـــدګي ارزش شـــره مولان او اي وري پلا سختي کوچه سمرن.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.

ياده کېکالي متنې ونټان اوبارا کنېدې پړدن.

اي ياده کېکالا متنې پړدن او وري مفهومستا کددن.

ياده کېکالي اکورې اوکتنې جواب کدن:

انسانان خول بايد اي وربس احترمي کن؟

الله پاکې انسانان کي خاترې پيدا کيچين؟

چې دې کوتي انسان بکار آس؟

انسان بايد وري پلا سختي کوچه کوکې؟

یاده کېکالي اکوړې خالي جایه چوکاټ کوچه لکوي کلمایه دې پوردن.

چې انساناں........................ حق داریاګن.

ورې آنتې......................... تارن.

اي ورې پلا...................... کن.

چې دې.......................... بکار آس.

اوسه ا نسان
کومک
بکار انچېدې.
اي ورې شره

اکوړې دو لغتنې جملاجوپیدا:

سمړني

اکتو

ارزیابي:

- **آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟**
- **آیا یاده کېکالي متنې مشکل لغته لکه بېیکن؟**
- **آیا یاده کېکالي متنس مفهومي سادي جبېدې کده بېیکن؟**

ګوشنګې ڵام:

یاده کېکالي تانک انتخابې دې متن کوچای دو لغته جملایه یتېـــدن او اکـــالي دواس تانـــک صـــنف کوچه پړدن.

اشتیومنګل پړان

چرس صحتس دشمني

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن.

نېشا ضرر شره مولان.

اوکتېلا:

اوړي عکس کوچه کو لشېدا؟

نېشا صحت آنتې کووات شې؟

اېمه کمې لشیکو ګه نېشای دې ناجوړ بوا تې؟

احمد او فرید دو لېوني او هم بکار دوستان آیینچ، دویه هر دواس اکتو مکتبې پیـــاینچ او تانــک سبقه کوچه کوشش کېگاینچ، تانک گوشنگې وظیفای بکار که شره پولېپاینچ.
اي دواس فرید تانک همصنفیستا محبې پندای کنکن او مکتب رخصتي دې پتای لایستا پـــلا نـــه اوړکن گه گوشنگې پې. فرید او محب دویه شاړوي آینچ، محبې چنتای سگرت کنچان او داوک دنه فرید آنتې به پوړا کېچان، فرید گه سگرټس تاوان بارایه یاو نه مولېپاییـــک دوره جېچـــان او داوچان، مه ځمې کاو دواس دوام کېکن. آخر سگرټ کوچه چرس داوني به شروع کېکن، کـــاو دواس وټیک پلا فریدس رنگه پېلي بچ، سبق او مطالعا اودای اړه سامېک بیک، احمد بـــو خپـــا آییک او نه پېناییک گه فرید شره کو بوا شې.
احمدې اي دواس فرید ډاکټر آنتې نېکن، کودن گه ډاکټرې لشکن، دستي مولېکن گـــه فریـــد چرسې شره شچوا آس.
ډاکټرې فرید آنتې دوا دېکن، کودن گه گوشنگې ایک، احمدې ملتني بو اغت کېچین او بې پند او نا اهل بالکوله پلا گریک اودای منع کېکن، فریدې به تانک لایستا پلا وعدا کېکن گه بد عمل خلکه پلا وري نه گرېپاگم او کېولا تېنه پلا مکتبې پاگم او گوشنگ اکتو گوشنگې وظیفای شره پولېپاگمان گر فریدې کدکن: مچ خلکه پلا گرکې دې بندا مچ پنده چنا او بکار خلکه پلا نیـــک اورکې دې بنداس شخصیتي اوړې بگا.

پرانس موتې مقصدې:

بالکول گه عمري خام تا او تانک بیي او مچستا بارایه بکار فکر کې نه بیـــاگن، درکـــار شـــې گـــه گوشنگس ډشتیې تانک بالکوله نظر لېنه رشدن او نه اوړدن گه بد عمل بالکوله پلا گریک کن.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې ونتېان اوبارا کنېدې پړدن.
اي یاده کېکالا متنس مشکل لغته پړدن او وري معنستا کددن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

متن کو بارایه لکوي شې؟
احمد فریدس کوجکي با؟

فريد هر دواس كي پلا مكتبې پياييک؟
اي دواس فريد كي پنداى كنكن او ملتنكه نېكن؟
محبې سگرټ داوک خاترې كي آنتې پوړا كېچان؟
خول فريدس رنگه دواس په دواس پېلي باچ؟
ډاكټرې فريد بارايه كو كدكن؟
فريدې تانک لايستا پلا كووات وعدا كېكن؟

ياده كېكالي متنس آخروالي خطستا اي وري آنتې املا كدن، گر اي ورېس املستا سم كدن.

اكوړې خالي جايه مناسب كلمايه دې پوردا:

احمد........... دو................ او هم............. دوستان آينچ.

.... هـــــــــــــــر دواس................. مكتبـــــــــــــــې................

او..............ســــــبقه................ كوشـــــــش................، تانــــــك..............

وظيفاى............. شره پولېپياينچ.

اكوړې لغتنا معنستا لكدا:

اكټو

آپيت

كودن

ارزيابي:

- آيا ياده كېكالي متنې بكارپړه بېيكن؟
- آيا ياده كېكالي متنس مفهومي سادي جبېدى كده بېيكن؟
- آيا مشكل لغته لكتا بېيكن؟

گوشنگې ڵام:

ياده كېكالي متنس اول دو خط كتاب رويدې، تانک كتابچايه كوچه لكدن او اكـــالي دواس صـــنف كوچه پړدن.

بکار یاده کېکالي

هدف: متنس بکار پړیک، لکیک او یاده کېکالېنا اکوړي اغته شره عمل کېک شي.

اوکتېلا:

بکار یاده کېکالي که آس؟

کمي ګه بکار اغته شره عمل نه کیاتي، سه کووات یاده کېکالا آس؟

ایما سلوکو همصنفېنه، همسایایه او خلکه پلا باید کووات تي؟

بکاریاده کېکالا اوسه آس گه اکوړې صفتېلا کوچیي موجود تن:

۱– دیندار، پرهیزگار تې، تړ ایمان او اعتقاد دارا تې.
۲– وطندوست او انساندوست تې.
۳– هدف او احساس داراتي او وظیفا پینکالا تې.
۴– مکتب او اداراس مقررات او قوانینه تل مراعات کېدن.
۵– بکار تربیا او نېک اخلاقس خاوندي تې.
٦– تل ډشتپنې احترام اوکنشتپه شره شفقت کې.
۷– تانک دوسې ڵمېلایه تقسیم اوقات رویدې تنظیم کېدن.
۸– تل مطالعا، یاده کېني، ورزش او هدفمند ڵمه کوچه مصروف تې.
۹– نني ڵمې سبا آنتې نه اوړدن او هر لحظای غنیمت بایدن.
۱۰– همصنفېنه، همسایا اوخلکه پلا صمیمي، نېک اخلاق او بکار سلوک دارا تې.

تربیت مجلا
ڵه منگل گنات /دومنگل سال /۱۳۸۷ویند

پړانس موټي مقصدي:

بکار یاده کېکالا بکار اخلاق او خویس خاوندي آس، هر کي پلا بکار سلوک کیا، هر دنه خلکـــه او وطن خدمت بارایه فکر کیا.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې ونټان اوبارا کنېدې پړدن.
یاده کېکالي اي اي گنات پړدن او مفهومستا کددن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

متن کي بارایه لکوي شې؟
ایکه بکار یاده کېکالاس کاو صفتي کددا؟

اکوڕې لغته جملایه کوچه یتپدا:

۱– اخلاق

۲– احترام

یاده کپکالي پنج انوخل کلما گه اول حرفي (ا) دې شروع با کتابچایه کوچه لکن.

اکوڕې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردا:

تانک............... ڵمپلایه.................. اوقات.................... تنظیم کپدن.

دیندار................ تې......................... او......................... دارا تې.

ارزیابي:

- **آیا یاده کپکالي متنې بکار پڕه بپیکن؟**
- **آیا یاده کپکالي متنس املستا لکه بپیکن؟**
- **آیا یاده کپکالي متن مفهوم شره مولپکن؟**
- **آیا اغته دورپدې بیان که بپیکن؟**

گوشنگې ڵام:

یاده کپکالي متنې اول ڵـه خط کتاب رویدې، تانک کتابچایه کوچه لکـــدن او اکـــالي دواس صــــنف کوچه پڕدن.

لویه جرګا

هدف: یاده کېکالي متني پړه او لکه بادن او لویه جرګا اهمیت شره مولان.

اوکتپلا:

لویه جرګا کي آنتي کدن با؟

افغانان تانک مشکلنستا کي واسطایدي حل کېيکن؟

لویه جرگا افغاننںا ملي او عنعنوي سنت شي گه تاریخ لگا کوچه تانک مشکلي لویه جرگایدې حل کیکن.
لویه جرگا ایلای خاص گالایه درېن بگا. لویه جرگا میرویس بابا او احمد شاه بابا دورایه کوچه به درېن بابیک. احمدشاه بابا لویه جرگا واسطایدې پاچايي پولیک.
لویه جرگا دیني او ملي افراده تارنا پلا درېن بگا او تي کوچه خلکنا بو مشکلي حل بگا.

پړانس موتي مقصدي:

لویه جرگا افغاننںا عنعنیی شي، لویه جرگا واسطایدې بو دولتپلا جوپن بینچ. لویه جرگا کېولا افغاننـــا وونیی شي.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متني دککه پړدن.
متني ونټتان اوبارا کنیدې پړدن.
متني پړدن او موټا مفهومستا کددن.

اکوړي اوکتني جواب ددا:

لویه جرگا کي آنتي کدن با؟
افغانان تاریخ لگا کوچه تانک مشکلي کي واسطایدې حل کیاینچ؟
لویه جرگا کوته دنه درېن با؟
لویه جرگا کوته باچاینه گالایه درېن بایک؟
کوتي باچا لویه جرگا واسطایدې باچيي پولیک؟

اکوړي حرفېلایه اودای کلما جوپیدا:

ا ـ ف ـ غ ـ ا ـ ن ـ ن ـ ن ـ ا	افغاننںا
م ـ ی ـ ر ـ و ـ ی ـ س	
ج ـ ر ـ گ ـ ا	
م ـ ش ـ ک ـ ل	
ت ـ ا ـ ر ـ ی ـ خ	
پ ـ و ـ ل ـ ی ـ ک	
ب ـ ا ـ ب ـ ا	

یاده کېکالي متنس آخري خطې اي وري آنتې املا کدن او اي ورېس املستا غلطیا درېدن.

متنس مشکل لغته اي یاده کېکالا املا کدې او وري تختا شره لکې او ڵمنګل یاده کېکالا تیس غلطیا درې.

ګوشنګې ڵام:

یاده کېکالي متنې کتاب رویدې تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پږدن.

ڵه دیوانینا عقلي

هدف: متنس بکار پړیک، لکیک او تږوک مفهوم شره مولېک شيږ.

اوکتپلا:

ایما کوتي تږوک یادو شيږ؟

خلک تږوک کي خاترېږ کدیاگن؟

اي دواس ڵه دېواني نندي شره نېوي آينچ، اي ورې اوداى اوکت کياينچ.
اول: که چودې نندي انگار گورې، ماچ چوبل پن؟
دومنگلې کدکن: خداى خوارکېکي، چويکه پن، موته کوچې آلن.
ڵمنگلې کدکن: خول کومې گولانگ خو نه آين گه کړکه کوچې آلن.

پرانس موتې مقصدي:

تېوک کوچه ڵه جن دېوانانا نظري شې گه اي به تطبيقس ورې نه شې.

جبېس دستور:

جمع نام: جمع نام اېسه نام شې گه ايکېدې بو شيه يا جنسه شره دلالت کياتې. اخول: گوم، لـــشکر، ورگ او وري.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.
ياده کېکالي متنې اوباراکنېدې پړدن.
ياده کېکالي متنې پړدن او مفهومستا کددن.

ياده کېکالي اکوړې اوکتنې جواب ددن:

تېوک کو بارايه شې؟
ڵه دېوانايه کوچه کوتستا اغتي سم شې؟
آيا ماچ کړکه کوچی آله بياگن؟
آيا نندي انگار گورې بيا؟
آيا گولانگ کړکه آله بيا؟
متن کوچه جمع نام کوتي شې لړوېدا؟

یاده کېکالي اکوړې جملاینا خالي جاینستا مناسب کلمایه دې پوردن:

که چودې.............. گورې، ماچ.................... پن ؟

دومنگلې.............. خدای.............. کېکي.............. پــن.............. موټــه ....
آلن.

ڵمنگــې............خـــــول............ گولانـــــگ.............. نـــــه آیـــــن.......
کړکه.................. آلن.

یاده کېکالي ټوکس اول خطستا اي وري آنتې املا کدن او اي ورېس املستا سم کدن.

یاده کېکالېنا که کوتي وري ټوک یادیی تې، صنف پوړه کددن.

یاده کېکالي ټوکس جالب او بکار ونټستا بارایه اغت کدن.

یاده کېکالي ټوکس اوته ونټستا بارایه اغت کدن گه مې نظرېدې غلط کدوا تې.

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي اي اي ټوک تانک ډشټایه اودای یاده کن او تانک کتابچایه کوچه لکن او اکـــالي دواس صنف کوچه پړدن.

شیم

هدف: مه پړانس هدفي، یاده کېکالېنا شیم ارزش شره مولېک او متنس بکار لکیک او ړیک شي.

اوکتېلا:

شیم کي آنتي کدن با؟

ډېني کو نقصان دارا، شریی اغت کدا؟

شیم کوچه خلکني کووات احساس پیدا با؟

وېتوا ډېني دې اما وطنن دوړا او تباه بچ، خلکه تانک وطني اوړچان او وري وطنه کوچې ګينچ.
ابت ګه وطنې شيم او آرامي ابوا شې، خلک خوشحال او بالکول او کټاليک تانک مکتبې پاګن او سبقه کوچه کوشش کاګن.
هر کمې تانک ڵمه آرامي او خوشحال اړېدې شره پولېيکن او وطن آبادي خاترې زحمت کنياګن، تما شې ګه وري اما وطنن آباد او خلکي شيم کوچه زندګي کن.

پړانس موټي مقصدي:

ډېني دې خلک نا آرام او وطن دوړا با.
شيم کوچه خلک خوشحال، وطن آباد او خلکنا زندګيا آرام وېټګا.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دککه پړدن.
ياده کېکالي متنې اي اي پرګراف اوبارا کنېدې پړدن.
ياده کېکالي متنې پړدن او مفهومستا کددن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

متن کو بارايه شې؟
امه خلکه وطن کي آنتې اوړياچان؟
خلک کودنه خوشحال آينچ؟
خلک کوته دنه تانک ڵمه خوشحال اړېدې شره پولې ببيکن؟
خلک وطن آبادي خاترې کو کاګن؟

اکوړې خالي جايه مناسب کلمايه دې پوردا:

وټوا................. دې.................... دوړا....................... بچ،
.... تانک................ اوړچان.....................وطنـــه..........
ګينچ.

یاده کېکالي تانک اړېدې متنس اي خطه، اي وري آنتې املا کدن، یان اي ورېس املستا اصلاح کدن.

یاده کېکالي (ډېني) کلمای جملایه یتېدن.

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي لغتنا معنیی لکه بېیکن؟
- آیا شیم ارزش شره مولیاگن؟

گوشنگې ڵام:

بیی بایوي یاده کېکالي، تانک گوشنگ ډشتایه اودای اوکت کن او شیم بارایه دو خط تانک کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس تانک صنف کوچه پړدن.

جولېناينا نپا

هدف:

ياده کېکالي متنې بکار پړه بادن.

ياده کېکالي جولېناينا اهميت شره مولان.

اوکتېلا:

اوړې رسم کوچه کو لشيدا؟

اېمه کوتي جول (جنگل) لشيچو؟

جول هوا او کنه سنا شره کو تاثير کيا؟

جول یا جنگل بو فایدا داریاگن. جول هوای پاک او تازا رشي،کوته جایه کوچه گه جول شن، لُـه باړي، طوفان او وایگن بو نایني نه کاگن.

امه وطنه شرقي او جنوبي ولایته کوچه، ویرمبو، جلغوزا، پستا او وري مېوا دارکالي او بې مېـــوا موټنا جنگلي موجود شن.

مېوادارکالي موټ دې اوړتا، جول اودای وري بو فایدا استه اچن با، اخـــول، لوړکنـــستا اودای کړکي، دروازا، مېز، چوکي او وري بو سامان جوپلېن بیاگن او لوړکه اودای جوتلېک خاترې به لَام گورېن بگا.

خلکنې درکار شې گه جوان کړکه نه اندن او که چودې بو ضرورت پېدا بیک او کوتي موټ انن بچ، رون دې تې بجای وري کړیک انچن بن.

امه وطنې خلک باید جولېنایه اودای سم لَام گورن، مي خاترې گه جول وطن کوچه بو بکار تاثیر دارا او وطنس اقتصاد ستا تقویاکیبي.

پرانس موټي مقصدي:

جولېنا وطن آنتې گڼ عایداتي منبع شې او ایکه وطن اقتصاد کوچه مهم رول دارا. مېویی وري وطنه کوچې گړېن بیاگن او یه پندېدې وطن آنتې بو عاید ایا، لوړکېنستا اودای وطن آبـــادي کوچه قسم قسم نپا گورېن بگا.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

متنې دک دورېدې پړدن.

متنې ونټان اوبارا کنېدې پړدن.

متنې پړدن او شریی اغت کن.

اي اي یاده کېکالا اورې او جوله بارایه تانک نظرستا کددن.

اوکتېلا:

جول کو فایدا دارا؟

جول کوچه کوتي مېوا لېن بیاگن؟

سسوي مېوا کي آنتې کدن بیاگن؟

مېوا کو خاترې وري وطنه تلن گړېن بیاگن؟

اېمه سسوي مېوايه کوچه کوتي مېوا بوکاينو آلياگن؟
مېوايه دې اوړتا، جولېنايه اوداى وري کو نپا استه ايا؟
لوړکه اوداى کوتي سامان جوپېن بگا؟
مېز او چوکي گه اېمه شريى نيوي آيدا، مه کي کوچاى جوپېن بوي شن؟

ياده کېکالي اکوړې جملايه اي وري آنتې املا کدن او اي ورېس املستا اصلاح کدن.

(امه وطنې خلک بايد جولېنايه اوداى سم ڵام گورن، مي خاترې گه جول وطن عايد کوچه بو بکار تاثير دارا او وطنس اقتصادستا تقوياکېيي.)

ارزيابي:

- آيا ياده کېکالي متنې بکار پړه بېيکن؟
- آيا مشکل لغات لکه بېچين؟
- آيا جنگلنا فايدا او اهميت بارايه بحث که بېکن؟

گوشنگې ڵام:

ياده کېکالي متن کوچاى لکوي مېواينا نامه لکدن اوکه وري کوتي مېواينا نامه يـــاديى تـــې، کتابچايه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

دن شونيک زر شي

هدف: ياده کېکالي متنې پړه او لکه بادن، دني قدر شره مولان او تانک دني بې جاى استاى نه ددن.

اوکتيلا:

آيا ابمه هر ڷمي دنېدې شره پولېدا؟

کمي گه دني انو استاى دبيکن تبنا آينديي کووات با؟

ڵه مای رخصتي کم دن نه شپ گه تي لوهنبدپ استای دمن، ڵه مای رخصتي چارویاودپ دواسه پلا برابر شپ او هر دواس ۲۴ ساعت شن. که کم کوی فکر کمان او اوته درسه اودای گه سالپ جریان کوچه پچبل دروي آیمان او کپتا نه بیکمان گه تپ شره پولپمان، مه ڵه مایه کوچه کافي گالا او فرصت دارپمان.

ڵه مای رخصتي ایلای ولایته کوچه ویپنده او ایلای وري ولایته کوچه گه هوا بو شدال تا زمستان تا.

اپمه بیی بایوي یاده کپکالپ، رخصتي بارایه کو فکرکیکو؟ مه رخصتي کوچه کو پلان دارپدا؟ اپما پروگرامو کووات شپ او کوته ڵمه شره پولپدا؟ اپمه یاده کپکالي باید وري یاده کپکالپ پلا تانک نظرستو اکتپوکدا او تپ تجربایه اودای گتپاگوردا.

پرانس موتي مقصدي:

وخت گه اي وار استای نبچ، گر نه ژنگا. اوته خلک گه دنپ اودای بکار نپا گوریاگن، تپ گتپا او کمپ گه تانک دنپ اوگالای انو استای دبییکن تپ بو نقصان کیکن، مي خاترپ کدیاگن گه دن شونبک زرشپ.

یاده کپکالپنا فعالیتپلا:

یاده کپکالي متنپ دککه پڕدن.

یاده کپکالي متنپ اي اي پرگراف اوبارا کنپدپ پڕدن.

یاده کپکالي متنپ پڕدن او مفهومستا کددن.

یاده کپکالي متنپ پڕدن، کوته جایه شره گه نه مولیاتن، لڕپکالا اودای اوکت کن.

اوکتپلا:

یاده کپکالي کدن گه ڵه مای رخصتي کوچه کو پروگرام داریاگن؟

کي خاترپ کدیاگن گه دن شونبک زر شپ؟

آیا چپ ولایته کوچه رخصتي ایکه گالایه تا؟

ڵه مای رخصتي کاو دواس شپ؟

اي دواس کاو ساعت شپ؟

اکوړې جملایه ترتیبې دې لکدا:

نه شې ڵه مای رخصتي کم دن...؟

۲۴ ساعت هر دواس شې...؟

شې کووات پروگرامو ابما...؟

کوچه کو پلان مه رخصتي دارېدا..؟

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې پړه او لکه بپیکن؟
- آیا یاده کېکالي متن مفهوم شره مولیاگن؟
- آیا یاده کېکالي ڵه مای رخصتي کوچه تانک پروگرامي جوړی بپیکن؟

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي درسس اول پرگرافي تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچــه پړدن.

میوا ینا فایدیی

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن او مېواینا اېکستا فایدا شره مولان.

اوکتېلا:

آیا اېمه کوته مېواینا نامنستا پینېدا؟

اېمه باغې کوچه کوتي مېوادارکالي کرک شې؟

اېما کوتي مېوا بو بیو اورګا؟

چې خلک الي نظره آين گه مېوا انسان صحت آنتې بو گټنا پوليا.
خو پام کېکس اغتي اېلو شې گه آيا مېواس اندازا دې بو اېکي صحت آنتې گټنا دارا او که تاوان؟
مېوايه کوچه قندي او بو قوي مواد موجود شن. طبيعي شکلې دې مېواينا اېکي وجود آنتې فايـــدا دارا، خو بو مېواينا اېکي نه کېولا يوگه فايدا نه دارا بلکې نقصان پوليا.
بيی بايوي ياده کېکالې! کووات گه اېمه معدا او روداينا عملي يعنې هاضمستو قوتي کمزور شـــې که چودې بو مېوا ادا، هاضماجهازکوچه باد پيدا با گه نتيجايه هاضمستوکوچه بې نظمي منجېکه ايا، امېمخول بو مېوا اېکې دې، گردايه کوچه به ناجوړي پيدا با، خاص رقمېدې بايدکدن بې، هر کوته مېواس خصوصيتي بېل بېل شې، مي خاترې بالکول بايد ايلای مېوايه بـــو مـــه ادن. مثـــل طورېدې که چودې آرو بو اېن بن، ڵجـار او بې اشتهاييس سببي با که بو ناک اېن بن، معدا آنتې بو تاوان پوليا او ملن نېکس (کوچ شاړنيس) باعثي با. که املوک خالي معدا پلا بو اېن بن، معدا کوچه تيزاب پيدا کيا. اوته بالکول که عمري ست ساله دې کم تې، مشکل شې گه مېواينا قندستا تانک معدا او رودايه گرای حل کدن، مي خاترې مه بالکول بې اشتهايي او کوچ شاړني ناجوړې اختا بياگن.

پړانس موټي مقصدي:

مېوا فايدا دارکالا شی شې، خو کاو مفيد شی به گه اندازا دې بو اېن بې، بندا آنتـــې نقـــصان پوليا، هـر ڵام او هر شی اېک کوچه بايد اعتدال اودای ڵام گورېن بې او کوشش بې گـــه اي فايده من شی، نقصان او ضرر شره بدل نه بې.

ياده کېکالېنا فعاليتېلا:

ياده کېکالي متنې دک دورېدې پړدن.
ياده کېکالي متنې اوبارا کنې پلا ونټيان پړدن.
ياده کېکالي مېواينا بو اېکستا بارايه تانک لشوا حالې کددن.

ياده کېکالي اکوړې لغتنا معنيی کتابچايه کوچه لکدن:

فايدا

نقصان

ضعيف

کېولا

اوکتېلا:

بو مېواینا اېکي فایدا دارا که نقصان؟

برابر مېواینا اېکي فایدا دارا یا نقصان؟

بو مېوا اېکی دې کوته جایه کوچه ناجوړي پیدابا؟

که چودې املوک خالي معدا پلا اېن بن، کوته جاېي آنتي ضرر کیا؟

یاده کېکالي متنې پړدن او تانک منجه مشورا کن، کوته جایه شره گه نه مولیاتن لړېکالا اودای اوکت کن.

اکوړې اړي جملایه، چوکاټ کوچه لکوي کلمایه دې پوراکدا:

مېوینان اېکی فایدا.....................................

کمې گه بو مېوا ایاگن رقم رقم ناجوړې کوچه اختا............

بو مېوا اېکی دې گردایه کوچه به ناجوړي پیدا...............

هر کوته مېواس خصوصیتي بېل بېل.......................

شې
بگا
بیاگن
دارا

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي متنې پړه ببیکن؟
- آیا یاده کېکالي متن لغته شره مولیاگن؟
- آیا یاده کېکالي متن مفهوم شره مولیاگن؟

گوشنگې لام:

یاده کېکالي کاو قسم مېواینا نامه تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

کړک آنتې

هدف: متنس بکار پړيک، لکيک، نونگي کلماينا ياده کېک او کړک اهميت شره پېنيک شې.

اوکتېلا:

ايمه عکس کوچه کو لشېدا؟
آيا چې کړيک مېوا دارياگن يا بې مېوا کړيک به شن؟
کړکه اودای مېوا دې اوړتا وري کو ڵام گورېن بگا؟

مـــم بـــکار پینېکم النـــي کـــړ ک
نـــازېـــدې سنهتا تستـــوي کړک
بیی بـــاېي بودنه دې چېکه خلک
لشیکم انچېـــدې سدوري کړک
هـــر جایه که توتي لْـه زندگي سې
لْبل کـــم پړي بـــا نه لړي کړک
مېوای های بکار سن، اوچستی تارا
بییکه اړ داویاگیی که بُگي کړک

محمد زمان کلماني

پرانس موتي مقصدي:

هر جای کړیک او الینه تاني دې بکار لړا، کړکه اودای قسم قسم مېوا استه ایاگن او لوړکـــه اودای بو لْام گورېن بگا. چې خلک اوته جای بیی باییکن گه کړیک او الینه تاني دارا تې.

یاده کېکالېنافعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې اوبارا کنېدې پړدن او کوته جای شره گه نه مولیاتن، لړېکالا اودای اوکـــت کن.
اي یاده کېکالا متنې مشکل لغته کددن او وري یاده کېکالا تختا شره لکې او وري چې یـــاده کېکالي لغته کتابچایه کوچه لکدن.

اکوړې اوکتنې جواب ددا:

اېمه تانک دېرایه او باغه کوچه کوتي کړیک آنچوو شن؟
اېمه کړکنا مېویی لکنېدا یا نه؟
اېمه کړکنا چې فایدیی کددا.
کوته جایه گه کړیک نه تن، سه جای کووات لړگا؟
اېمه مېوادارکالي کړکه پلا مینا دارېدا یا بې مېوا؟

یاده کېکالي اکوړې ګډوډ کلمایه سم کدن او کتابچایه کوچه لکدن:

پینېکم مم الني بکارکړک.

بیی بایي چېکه خلک بو دنه دې.

زندګي هر جایه توتي که ڵه سې

نه لړي کړک با پړي کم ڵبل

(الني) لغتې جملا کوچه یتېدا او تانک کتابچایه کوچه لکدا.

ارزیابي:

- آیا یاده کېکالي شعربکارپړه بېچان؟
- آیا لغتنا معنیی یاده که بېکن؟
- آیا شعربکارخطېدی لکه بېچان؟
- آیا یاده کېکالې وري کړکنا نامه ګوری بېکن؟

ګوشنګې ڵام:

یاده کېکالي مېوا دارکالي او بې مېوا کړکنا نامه بېل بېل تانک کتابچایه کوچه لکدن او اکـــالي دواس صنف کوچه پړدن.

نیشا صحتس دشمني

هدف: یاده کېکالي متنې پړه اولکه بادن اومتن مفهوم شره مولان.

اوکتېلا:

ایمه کوکنار ضرر شره مولېدا؟

ایمه کودن کوکنارکتېو شې؟

لعل میر سانگ داراییک، سه تانک سنگه گوم نه کتاییک او تي بجـــای مخـــدرمواد کتاییـــک، کوکنارکتېک اودای بو لذت گورېگایک. او وري خلکه شره لکناییک یـــا همـــسایا مملکتنـــې گرپاییک.

محمد شفیع کاو وار تي آنتي کدکن گه تو به مېنه پیري سنگستي کوچـــه گـــوم او ډزا کتـــه، کوکنارس کتېکي هم یه دنیایه گتنا نه دارا او هم لـٛه دنیایه، خو لعل میر گه بو پیسا استه اچاییک، تانک لـٛمي اودای اړه صبرکه نه بییاییک. لعل میرس دو پولـٛه آیینچ، تېنا نامه سرور او سمیر آییک، سرور ډشتا او سمیرکنشتا پولـٛه آییک.

کودن گه سمیرکوکنارکوچای اپین چوتپیاییک، کودن، کودن کم کم کوچیا ایاییک.

سمیر لم لم عملي بیک، دواس په دواس لاغر بمن شارړوا آییک او دن به دن رنگه بدتر بـــاچ، اي دواس محمد شفیع، لعل میر آنتي مېکن:

سمیر پولـٛې خول دواس په دواس خوار بمن شارړوا آس؟

لعل میرې، محمدشفیعس اغتستا آنتي پړي نه کېکن. کوته دنه گـــه ســـمیر بـــستره چنیـــک او شفاخانایکه نبکن، کاو دن آپیت سمیر شفاخانا تي ژنگیک او محمدشفیع، لعل میر آنتي کدکن:

لشکي گه کوکنارس کتېکي کاو ضرر دارا، تو بوخلک امپمخول بدبخت کېوې آن، لعل میـــرې تانک پشېماني بارایه تاړاکېني کېکن او وعدا کېکن گه تا زندا آس کوکنار نه کتې.

پرانس موټي مقصدي:

خلک مخدرمواد ضرر شره مولان او تي اېک اوداى جانستا دوراړ ننگا کدن.
دهقانان او سانگ دارکالي خلک، تانک سنگه کوچه کوکنار نه کټېن او تي جایه، گوم، ډزا او وري شیلایه کټېدن، تا گه یو مچ بوتا امه وطنې ڵېره بې او خلک مه مرض اوداى چوټېن.

یاده کېکالېنافعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې ونټتان اوبارا کنېدې پړدن.
متنې پړدن او مفهومستا کددن.
یاده کېکالي متنې پړدن اوکوته جایې شره گه نه مولیاتن لړېکالا اوداى اوکت کن.
یاده کېکالي اکوړې لغت آنتې جملا جوپېن.
(پشېماني)

اوکتېلا:

لعل میر تانک سنگې کوچه کو کټېگاییک؟
سمیرکو کیاییک گه دواس په دواس خوار بمن شاړوا آییک؟
سمیر کاو دن شفاخانایه آییک؟
محمدشفیع لعل میر آنتې کو کدکن؟
لعل میرې کو وعدا کېکن؟

اکوړې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردا:

محمدشـــــفیع.................وار..................کـــــدکن گـــــه..............مېنـــــه
پیري............کوچه................ کټه.................هم یه دنیایه................. نـــه
دارا................ڵه.........

ارزيابي:

- آيا ياده کېکالي متنې پړه او لکه بېيکن؟
- آيا ياده کېکالي متن مفهوم شره موليا‌گن؟
- آيا ياده کېکالي تانک کرکستا کوکنار اوداى بيان که بېيکن؟

گوشنگې ڵام:

ياده کېکالي تانک آيي ببايه اوداى اوکت کن او کاو نېشا اچکالي موادنا نامه کتابچايه کوچـــه لکـــن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

مکتب

هدف: یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن او امه وطنې کټالکنا اول هوني مکبستا پېندن.

او کتېلا:

ایمه مکبستو نامه کو شې؟

ایمه منطقایه کټالکنا مکبستا نامه کو شې؟

امه وطنې کټالکنا اول هوني مکبستا نامه کو شې؟

مکتب یاده کېنیس جایه شې او هر کمې مکتبې بیی باییکن.
ابت امه وطنه کټالکنا مکتبي بو جوپېوي شن او رنگارنگ نامه دې اوچېن بیاگن.
امه وطنه کټالکنا پروالا مکتبي امان الله خان غازي زیبېي او آیستا گرای، شخـــصي پیـــسایه دې جوپلېن بچ او عصمت نامې دې اوچېن بچ او ابت ملالۍ نامې دې اوچېن بگا.
شاه امان الله خان غازي، بالکوله مکتب پلا کټالکنا مکبستا به بو بیی بابایک او اېړاییک گه وطنس بالکول او کټالکي پړوي بن، علم یاده کن او تانک وطنستا اکټو آباد کدن.

پړانس موټي مقصدي:

یاده کېکالېنا مکتب پلا بکار آشنایی او کټالکنا مکتبستا تاریخس پېنکي شې.

یاده کېکالېنا فعالیتېلا:

یاده کېکالي متنې دککه پړدن.
یاده کېکالي متنې اوبارا کنېدې ونټان پړدن.

یاده کېکالي اکوړې اوکتنې جواب کدن.

مکتب کوجکس جایه شې؟
امه وطنه اولین مکتب کي گالایه منجېکه اېچ؟
امه وطنس اولین مکتب کي نامبدې یاده بایچ؟
شاه امان الله غازي کټالکه مکتب بارایه کو نظر داراییک؟

اکوړې خالي جایه مناسب کلمایه دې پوردا؟

مکتب.................. جایه شې.................. هر کمې.................... باییکن.
ابـــــــت.................. کټالکنـــــــا.................... بـــــــو..................
او...................... نامه دې...................... بیاگن.
یاده کېکالي متنس اي خطستا اي وري آنتې املاکدن او اي وربس املستا اصلاح کدن.
یاده کېکالي (جوپېوي) کلما آنتې جملا جوپېن او تانک کتابچایه کوچه لکدن.

گوشنگې ڵام:

یاده کېکالي کاو مکتبنا نامه تانک کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

لغت ناما

الف

- اپړن = بې سواد
- احترام = عزت
- احساس = حس کېک
- اخلاق = خوی، عادت
- ادا = جایه
- اړداویاګي = دلچسپ
- اړه ګړي = اړه کټ
- استفادا = ګټپا
- استوېني = صفت
- اسهال = کوچ شاړن
- اطاعت = پیروي
- اعتدال = برابر
- اعتقاد = یقین
- اغت = ګپ
- اکتهو = اي جای
- اکلا = تنها
- امند = زمستان
- امین = امانت کار
- اندارا = اندرماسي
- انو = مفت
- اهمیت = مهم بیک
- اوبارا = اوړپ، جګ
- اوچبن = یاده
- اوکت = پرسان
- اونجنا = صابون
- اېکس شي = خوراکس شي

- اپنا = خوراک
- اپنا = خوراکا
- ایلای = بعضې

آ

- آسودا = آرام
- آپیت = لمیی، پتای
- آرو= آري
- آزار = تکلیف
- آسکار = ذغال

ب

- باړي = باړو، سیلاب
- باطله دانی = شګان
- بالکولتوب = چنتهٖ ګبر
- بدعمل = نا اهل
- بکار = خوب، بیی
- بګي = ګاډي
- بُګي = ویشیی
- بل = طرف
- بوړپین بن = دفن بن

پ

- پاکي = نظافت
- پام = پړي
- پختا = سمنت کوا
- پرندا = پرنګکالا
- پرهېزګار = دیندار
- پشکن = لمیی
- پلان = پروګرام
- پمن = چمبې، ناپاک

- پند = نصیحت
- پورا = تکمیل
- پې = پېت
- پېنیک = پرجیک، مولېک

ت

- تاړاکېني = وضاحت، اظهار
- تانک خوشې دې = تانک رضایدې
- تاوان = نقصان
- تپوي = گرم
- تربیا = وړلېک
- ترحم = مهرباني
- ترړ = محکم
- تطبیق = عملي
- تقسیم اوقات = لمبس پروگرام
- تقویا = قوي، زور دار
- تما = امید

ج

- جم = چپ، چپکه
- جوپیوي = سازبوي
- جوپیاگن = سازکاگن
- جومه = سهاره

ح

- حقیقت = شت، راست
- حیثیت = موقف

خ

- خام = کچا
- خلاف = مخالف، برعکس
- خوراک = اپنا

- خیال = فکر

چ

- چرغا = ژنګا
- چرغېو = ژنګېو
- چسکاني = چخساني، چهې
- چمبڼ = ناپاک
- چوبل = چوتلن
- چوتن = خلاص بن
- چوتېک = جمع کېک
- چپلا = لباس

د

- دار = لوړک
- دارایا = حال او مالي
- دانا = ګوم، جوار، مېوا او وري
- دقیق = فکرکېک، پام کېک
- دککه = چپکه، چپ دورېدي
- دلالت = نمایندګي
- دم = ساه
- دن = وخت
- دوراړ = دور، دوزیار
- دورندور = مخامخ
- دوره = دروازایه
- دوړا = نشوا، نایوا

ډ

- ډپني = جنګ
- ډزا = جوار
- ډشتیا = ګنړ
- ډلا = ګروپ

ر

- راست = داشنا
- رحم = مهرباني
- رس = مزا
- رشكي = ننگا كېكي
- رشمان = ننگاكمان
- رون = جلد

ژ

- ژنگيک = چرغيک

س

- ساري = وري بندا آنتي وتهكالا مرض
- سانگ = زمين
- سلام = سلامتي
- سلوک = چلند
- سمرن = كومک كن
- سمكه = بكاركه، صحيح كه
- سنت = نبي كريم ﷺ س كدنا
- سنهتا = سدوري، آرايش بوي

ش

- شتېدي = راستي دي
- شدال = يخ
- شفقت = مهرباني
- شلک = لحظا، دم
- شونيک زر = طلا
- شيم = آرامي

ص

- صلاحيت = اختيار، واک

ض

- ضرر = تاوان
- ضعيف = کمزور

ع

- عصمت = پاکي
- عمل = کړلام
- عنعنيی = وونيی، رواج

ف

- فايدا = گټنا
- فرصت = وخت، گالا
- فرمان = امر
- فشار = زور

ق

- قدر = عزت
- قوانين = جمع قانون

ک

- کار = هيچ کودن
- کاينو آلا = بيو اورا، نارنو آلا
- کدا = ميا
- کرم = رحم
- ککړا = تړ، محکم
- ککړه تاني = تړبيک
- کنشتيا = چنتيا
- کنه سنيی = محيطي
- کښدي = آوزي دی
- کوار = اووکوار
- کودن = کوته دنه، کوته وخته
- کومک = سمرني
- کووات = کورقم

- کېولا = تنها

گ

- ګالا = دن، وخت
- ګر = یان، پچبل
- ګران = عزیز
- ګرای = طرفي
- ګروپ = ډلا
- ګنات = شمار، حساب
- ګوڼا = چاه

ل

- لاغر = خوار
- لباس = چپلا
- لج = شرم
- لذت = مزا
- لړیکالا = معلم
- لریاګن = معلوم بیاګن
- لم = لوو، آهستا
- لوسېن بن = چالن بن، لسېن بن
- لوهان = آسان
- لوهنېدي = آسانیدي
- لي سرایه = لایه اوسیه
- لبن بیاګن = پیدابیاګن
- لېوني = لایکولي
- لي = لګي، هموار

لٚ

- لٚابني = تهوخی

م

- مال = ګا اوګولانګ، چارپای

- ماين = دله کالي شي
- مچ = بدی، ناکار
- محاورا = اي ورې پلا اغت کديک
- مران = کديک
- مشورا = مصلحت
- معالج = علاج کېکالا
- معتدل = برابر
- معين = معلوم
- معيوب = کيس ويړه گه عيب داراتې
- مفهوم = مقصد
- مقام = درجا
- مقررات = قوانين
- منبع = ذخيرا
- مهربان = رحم کېکالا
- موټ = کړک، جل
- موسم = فصل
- مولېکالي = عالمان
- مولېني = علم
- مېنه کوی = مېنه پيري
- مي دې اوړتا = مي دې غير

ن

- نايني = نشيک، دوړاييک
- نشا = دوړابا
- نصيب = قسمت
- نظافت = پاکي
- نفرت = کرک
- نقص = نقصان، تاوان
- نه کټاييک = نه آنچاييک
- نه لځمان = نه شرممان

- نېک اخلاق = بکارخوي

و

- کدنا = وینا
- وار = دفعا، گذر
- وایگن = واغن، تیزشمال
- وتینچ = خستا بینچ
- وړي = لایقي
- وقایا = مرضس پوړستا درېکي
- وکا = نزدیک
- ونټتا = تقسیم کېتا
- وونا = رواج
- ویړ = وجود
- ویشیک = نشربیک

هـ

- های = کاو
- هدف = مقصد
- هر وانیا = هر کوتي، هر یو

ی

- یان = گر، پچبل